

ABONAMENTUL :
 un an . . . 160 Lei
 jumătate
 de an . . . 80 Lei
 exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
 și
 ADMINISTRAȚIA
 A R A D
 Strada Horia No. 2.
 (Clubul Partidului
 Național Țărănesc)

Urăm tufurilor cetitorilor noștri sărbători fericite.

Cuvinte de sărbători.

Cu spinarea frântă sub povara unor zile grele ne apropiem din nou de sfântul altar și nu pentru că am fi mai evlavioși de cum am fost, ci doar pentru că gemând sub apăsarea propriilor noastre fapte și în fața unui viitor neprevăzut căutam acea forță divină care să ne inspire nedejdi noi, puteri noi și vreri de mai bine. Mai mult sub stăpânirea acestei voinți superioare decât a voinții noastre ne prosternăm cucernic în fața celui născut în ieslea din Vifleem și gurile șoptesc același final obișnuit cu care suntem deprinși a porni și la fapte bune și la fapte rele. Închinându-nerazelor luminoase dumnezeiești, cu același zâmbet semeț în colțul buzelor care destăinuie adevărata imagine internă a spiritului rău, vom implora din nou toate butățile lumii cari să ne facă viața cât mai comodă și cât mai plăcută aici pe pământ.

Dar nu e suficient atât! Anul ce vine să ne vestească bucuria cea mare a viitorului precum arhanghelul a vestit păstorilor porniți pe drumul arătat de o stea nașterea mântuitorului lumii, ne cere să fim statornici în credință iar în căutarea mândrei noastre afirmări să și avem curajul de afirmare. Nașterea Domnului simbolizează perfect de bine și nașterea unei țări noi cu toate vrerile și năzuințele ei, — această țară a noastră plămândită din oțel și sînge care își trăește anii dintâi ai existenței sale. Răscumpărata sau cucerită cu jertfele nesfârșitelor

coloane de eroi cari nu cunoșteau nici teamă nici șovăire, această existență trebuie s'o și asigurăm. Și, desigur nu prin o îndelungată ezitare sau lăsându-ne târâți de curente slăbiciunilor omenesti ci ținând pas cu evoluția firească a lumii, plini de virtuți și revendicându-ne cu demnitate locul ce ni se cuvine între marile popoare. Va trebui să ne încadrăm repede între statele cari acum zece ani au reluat drumul progresului întrerupt de măcelul mondial.

Și să luăm aminte, — ne găsim în mijlocul unei lupte dintre trecut și viitor și în această luptă trecutul trebuie să cadă.

Primele raze ale viitorului au și născut să apară și pentru a ne putea bucura de căldura lor, deasemenea cu celelalte popoare, ni se cere o matură chibzuință și o desevărsită solidaritate fără cea mai mică umbră de reciprocă învinuire sau de învrăjpire. Cu puteri sporite va trebui de acum din pragul noului an să ne substituim și celor căzuți în luptele pentru realizarea unității noastre teritoriale și ținând cadența timpurilor să ne recâștigăm sub ocrotirea Regelui nostru, ceea ce am pierdut în cursul anilor din urmă. Cu râvnă, patriotism și având curajul răspunderii să ne croim de aici înainte un drum nou spre desăvârșirea unității și solidarității noastre naționale ca și astfel să ne putem justifica în fața posterității și să bine merităm laurii ce ni s'ar păstra de zilele ce vin!

P. Puticiu

A murit d. Vințilă Brătianu.

La închiderea ziarului am primit telefonic știrea că, în noaptea de 22 pe 23 Dec. la orele 11 a încetat subit din viață d. Vințilă Brătianu președintele vechiului partid liberal. Moartea l-a ajuns la moșia din Mihăești, unde s'a retras în timpul din urmă atât de neconsolat din pricina sguuirilor prea mari politice, cari i-au agravat boala de inimă de care suferise și l-au mârșit starea nervoasă. Despre cazul morții au fost anunțate toate organizațiile liberale din țară.

Un an care trece și altul care vine

Încă un an care se duce. A venit mândru și ademenitor ca un făt din povești. L-am așteptat în straie de sărbătoare, am pus gospodinele noastre să taie galițe, să facă sarmalele tradiționale, am ucis rămători, anume îngrașiți în cinstea lui, ne-am felicitat, unii pe alții, bucurându-ne că l-am ajuns și am urat rudelor, prietenilor și cunoscuților să-l petreacă în pace și sănătate, le-am dorit fiecăruia dintre aceia pe cari îi iubim să le aducă plăcute surprize.

Și, dumnealui, ingrat, a trecut peste noi; fără să aleagă drum, ne-a călcat în copitele zăului care-l purta; ne-a flămânzit, ne-a uscat fețele; ne-a luat straele de sărbătoare și ne-a lăsat zdrențoși, cu obreji livizi, cu priviri pierdute ca nurma unei arături din basme.

Ce mult ne-a frământat sufletele acestui an, câte nedejdi a ucis, câți orfani a lăsat în urma sa, câte ființe n'a pus pe drum de pe urma viciilor ce-a adus cu el! Câte existențe se văd nimicite, câte iubiri n'a zdruncinat, câte nenorociri, câte falimente a adus acest vijelios an!

Acum, după ispravă-i de care, de bună seamă numai el e mulțumit, a încălcat din nou, după prea lungu-i popas, și galopează spre vremuri trăite, pentru a se pierde în veșnicie, când totul va fi uitat. Și, nimenea nu-l regretă, nimenea nu-l oprește rugător, nici o lacrimă de adio, nici un oftat.

Am îmbătrânit toți cu un an. Sunt sigur că nici cea mai vanitoasă dintre femei nu regretă că și acest an trecând,

i-a lăsat totuși cu o cută mai mult în colțul ochilor pe cari îi vrea mereu fermecători. Se bucură că a trecut.

Dar omul, această creatură neînțeleasă, nu-și pierde speranțele, izvorul nădejilor sale nu va secătui niciodată, oricât s-ar măcina ele în moara vremurilor vitrege. Oricât de amarit, în orice mizerie or fi, în adâncul sufletului său va licări mereu o scântee de nedejde într'un mai bun viitor.

Fără această scântee, care mocnește în sufletul fiecăruia dintre noi, ce-am fi, unde am ajunge? Dumnezeu când o făurit pe om, n-o uitat să-i planteze în suflet sentimentul frumoaselor speranțe. Ce-l ține pe cerșetor la colțul de stradă în cel mai aspru ger, dacă nu nedejdea că unul și altul dintre trecători, îi va fi milă de mizerabila lui ființă și-l va ajuta cu un gologan. Ce-l mângăie pe bietul funcționar al statului care joacă mereu rolul mielului de sacrificiu, dacă nu speranța că mâine îi se va incredința și un alt rol?

Și ce avem oare în inimile noastre noi, toți fiii acestei necăjite țări în aceste ceasuri când călcăm pragul unui nou an, dacă nu aceleași iluzii aceleași speranțe că totul se va schimba în spre mai bine.

Nimic altceva decât nedejdea, această credincioasă prietenă, ne însoțește spre necunoscutul viitor, viitor care în închipuirea noastră ne zâmbeste dulce și ademenitor și care în realitate, poate, ne rânjește demonic, bucurându-se în sufletu-i negru, de mizeriile ce le vom trăi. Dar, nădăjduim. **Il. Ard.**

Cronică de anul nou.

O gazetărească datină este ca la fine de an să se facă bilanțul progresului atins în anul care pleacă posac și cu desagiile goale lăsându-ne până și ultima fărâmă din ceea ce ni-a adus cu avaritate înainte cu douăsprezece luni. Dacă temerea de acest nou examen al conștiinței nu ne pare a fi tot atât de mare ca în anul precedent, încă nu înseamnă că ni-am făcut pe deplin datoria. Prin o seducătoare înfățișare a lucrurilor am putea arăta un rezultat splendid la aparență, dar, obiectivitatea ne constrânge a nu trece de limitele reale îngăduite și ne impune păstrarea unui calm desăvârșit de câte ori ne-am da socoteală de faptele noastre.

Prin o subtilă selecțiune a faptelor și cu o aleasă modestie să încercăm a ne face deci acest bilanț al anului în lichidare.

Ce am realizat noi arădanii sub raport cultural și național, care să

fi dat activității noastre amplasare demnă de trecutul arădanilor? De un prea mare efort în domeniul cultural nu prea putem vorbi. Sub impulsul ultimei necesități poate, cea în al doilea semestru al anului începem a ne deștepta din culminanta inerție. În primul semestru nu s'a observat nimic nou și deosebit de cea ce se întâmplase tot atât de obișnuit în anii precedenți. Singura care mai dete semne de viață era Filiala societății culturale „Astra” și aceasta la imboldul d-lui Dr. Teodor Botiș. De o mai febrilă mișcare culturală nici nu putem vorbi. S'au încercat câteva conferințe culturale la liceul „Moise Nicoară” dar publicul românesc pentru care aceste conferințe erau aranjate s'a complăcut și pe mai departe în aceeași condamnabilă nepăsare și dormitare lenevicioasă care nici când nu avu vre-o afinitate mai pronunțată cu Aradul.

Continuare în pagina II-a

Pastorala de Crăciun.

GRIGORIE

din îndurarea lui Dumnezeu episcop ortodox al eparhiei române a Aradului, Ienopolei și Hălmeagului, precum și al părților anexate din Banatul-Timișan.

Iubitul cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierască.

„Ca așa a iubit Dumnezeu lumea, cât și pe Fiul Său Cel Unui născut L-a dat, ca tot cel ce crede întru El să nu piară, ci să aibe viață veșnică“ (Ioan 3, v 16.)

Iubiții mei fii sufletești,

Bucuria Crăciunului este bucuria tuturor creștinilor adevărați. Înainte de zece ani într-o locuință simplă din orașul New-York chiar în ziua Crăciunului un român emigrat ședea întristat, gândindu-se la soția sa și la pruncii de acasă. Ii veni o scrisoare dela fabrică în care lucra și în scrisoare citică dela 1 Ianuarie va avea cu un dolar plată mai mare pe zi, dar vestea aceasta nu i-a înlăturat întristarea. În clipa următoare intră la el un prieten și îi zice: „Bucură-te căci azi s'a născut Mântuitorul lumii.“ Și Românul nostru cu lacrimi în ochi a răspuns: „Da frate, azi avem Crăciunul!“

Așa Vă zic eu azi tuturor: iubiții mei azi avem Nașterea Domnului și astfel trebuie să ne bucurăm că putem prăznui Crăciunul în țara noastră românească, stăpâni pe ale noastre. Să ne bucurăm și să dăm laudă lui Dumnezeu că prăznui acest Crăciun având domnitor al Țării pe binecredinciosul și de Hristos iubitorul Regele nostru Carol al II-lea. Alte neamuri prăznuesc Crăciunul și alte sărbători cu gândul la tronurile văduvite, dar națiunea română azi are bucuria să prăznuiască punându-și încrederea în Mântuitorul lumii, Isus Hristos care ni-a trimis ca Domnitor pe Majestatea Sa Regele Carol al II-lea.

Nu avem destule cuvinte să zugrăvim bucuria ce o avem de a putea prăznui în asemenea împrejurări cu mai multă bucurie decât frații îndepărtați în America. În deplină siguranță a viitorului țării noastre ne gândim deci azi la darurile trimiterii în lume a unuia născut Fiul al lui Dumnezeu. Ah, cât de minunat este darul venirii în lume a Domnului!! Un dar omenesc îi aștept și după ce îl primești, te bucuri, dar mai mult pentru tine și darul rămâne al tău. Dar Nașterea Domnului este dar pentru toți; milioane și milioane îl primesc pe Hristos și toți îl au fără ca prin aceasta unul să fie mai sărac decât altul, ci fiecare devine mai bogat.

Da iubiților! Noi devenim mai bogați prin Nașterea Lui, căci ni-a adus mântuirea prin Evanghelie. Ascultați următoarea istorioară din care veți înțelege darul mântuirii adus de Domnul Isus Hristos prin venirea sa pe pământ. În Italia locuia un pictor care a lucrat ani de zile la o icoană, pe care a zugrăvit-o muncind în rugăciune cu-cernică. O icoană mai frumoasă nici nu mai pictase în viața lui. Acest pictor într-o zi a aflat în pădure un copil părăsit, pe care l-a adoptat și l-a crescut, voind a-l face chiar moștenitor al său. Dar într-o zi a plecat pictorul de acasă și copilul adoptat, în timpul aceasta i-a stricat icoana cea minunată. Venind pictorul acasă zise copilului, plin de durere? „Blestematule, ce ai făcut? Ți-am scăpat viața iar tu mi-ai stricat icoana la care am lucrat ani întregi. Pleacă deci din ochii

mei și să nu mai vii până nu vei aduce icoana așa cum a fost!“

Iubiții mei! Fiecare dintre noi a fost ca și copilul găsit din istorioara de mai sus. Săraci am venit în lume, stricând prin păcat chipul divin, dar prin Nașterea Domnului am primit darurile mântuirii prin sfintele taine, prin credință și fapte bune. Aceste daruri ale mântuirii sunt urmarea iubirei de oameni nemărginite alui Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu s'a coborât pe pământ spre a mântui în om ceea ce este mai mult decât lucru omenesc. Dumnezeu și-a arătat iubirea sa față de dreptate, bunătatea, frumusețea și sfințenia sufletului omenesc ca daruri divine. Aceste daruri ale sufletului omenesc sunt mai presus de om, îndrumază pe om și pentru ele omul e dator chiar să moară dacă trebuie. De aceea a venit Isus în lume ca să mântuiască aceste bunuri căci prin ele, prin dreptatea, bunătatea, frumusețea și sfințenia sufletului schintei divine licăresc în noi.

Prin pilda iubirei Sale de oameni, Domnul s-a făcut pildă de iubire pentru creștinii unii față de alții. Noi creștinii trebuie să ne dăm seama pentru cari pricini trebuie să ne iubim unii pe alții. Schintei divine purtăm în suflet, bunătate, iubire, dreptate, sfințenie, aceste raze divine sunt temelie iubirei dintre noi. Aceste rare frumuseți ale sufletului trebuie să fie îndemnul legăturilor dintre noi iar nu dorul de câștig material. Când facem negoț și alte întreprinderi unii cu alții să nu căutăm a ne exploata unul pe altul, ci mai vărtos să îmbogățim dreptatea și iubirea noastră.

Plângere generală este azi în toată lumea că scade prețul cerealelor, că sporesc datoriile, dobânzile se urcă, comerțul trage obloanele, industria închide porțile. Cel mai ușor lucru este să te plângi că alături de lux găsim temniți întunecoase, săraci și bolnavi nenumărați. Dar vă întreb: oare atunci când bucatete erau mai scumpe ne iubeam oare mai mult unii pe alții; oare jertfeam atunci mai mult pentru suflet, pentru lumina vieții? Nu recunoaștem noi că atunci când goana după avere nu mai are frâu, — nici vorbă nu poate fii de viață normală? Când în America fiecare american ținea și și aibe automobilul său, a venit criza de valori la bursa din New-York și în două săptămâni s'au pierdut 45 miliarde de dolari!!!

Iubiții mei! Amintesc toate acestea pentruca să înțelegeți pricinile crizelor de azi. Oamenii de azi în lăcomia de câștig nu voesc să știe unii de alții. Fiecare caută îmbogățirea sa și nu-și bate capul cu vecinul său. Fiecare voeste să trăiască cu de zece oricât câștigă! Dar unde este aici lipsa de egoism, unde este bunătatea, dreptatea, mulțumirea cu puțin?? De aceea fraților Români, noi trebuie să dăm pildă de ceea ce zice Domnul: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte se vor adăuga vouă“.

În aceste vremuri de scumpete, de criză, vom căuta împărăția lui Dumnezeu prin trezvie și cumpătare. Țăranul văzând că grâul lui este ieftin iar articolele industriale scumpe să trăiască mai crutați, purtând îmbrăcăminte din cât se poate făcută de el, orășanul să nu mai viseze mulțimea eostumelor; săteanul și orășanul să caute a fi mulțumiți cu puțin căci Sf. Petru zice: viața curată nu este în po-doaba cea din afară a împletirii părului și a înfășurăturii aurului (I Petru 3 v. 3-4) ci în inima mulțumită cu puțin.

Belșugul din trecut nu ni-a făcut să fim cumpătați, înfrânați, smeriți, plin de trezvie. Astfel criza de azi ne va desmetici să căutăm prin trezvie și cumpătare împărăția lui Dumnezeu.

De aceea a venit Mântuitorul în lume ca noi să căutăm mai întâi împărăția lui Dumnezeu, ca să avem viață vecinică. Atunci dar, în legăturile noastre cu alții să căutăm ceea ce este dumnezeesc în noi. Să nu ne luăm după frăția lumii așa cum o trâmbează falsul umanitarism. Acest umanitarism sau să-i zicem înfrățire făcarnică nu recunoaște decât forța materiei, fiindcă nu crede în Dumnezeu și că omul ar avea dela Dumnezeu însușirile sale sufletești. Falsa frăție a umanitarismului nu recunoaște că pe om trebuie să-l iubim pentru însușirile mai presus de om ce i-le-a dat Dumnezeu. Falsa frăție a umanitarismului nu recunoaște că noi oamenii suntem frați fiindcă suntem fii ai aceluiaș D-zeu

Noi creștinii adevărați trebuie să răspundem că nu forțele economice conduc destinele lumii ci sufletul, duhul creator. Acest duh creator, ajutat de darul divin trebuie să curețe sufletul tău creștine! Tu creștin de azi cum voești să-i fii frate cu altul dacă nu recunoști un Tată Cereșc?! Lumea fără Dumnezeu voește înfrățire fără un asemenea tată, dar tu creștine răspunde-i că fără tată nu există frați! Tu creștine spune cât mai

multora din jurul tău: frate, și capitulul e bun dacă nu caută numai la sine și munca are valoare, dacă nu este egoistă ci plină de dragoste. Tu creștine spune lumii de azi că zadarnic la pădă și averea dacă nu recunoaște nețărâmurita valoare a lui Hristos.

Frate Române, Frate Române! Din inimă îți doresc fie să înțelegi în ziua Nașterii Domnului ce este dragostea aproapelui. Scoate din sufletul tău orice păcat ai avea scoate de acolo orice nemulțumire, căci să știi că nemulțumirea de azi nu este urmarea stării economice, nu este un blestem al aversei, ci o boală a sufletelor. *Inimile noastre sunt bolnave.* Să dăm Domnului aceste inimi și să nu așteptăm mulțumirea dela urcarea prețurilor, ci dela dragostea dintre noi. Noi nu știm să fim mulțumiți deoarece căutăm mulțumirea tocmai unde nu trebuie: în urcarea prețurilor pământești.

Faceți deci, iubiții mei, să crească în inimile voastre mai multă dragoste, aprindeți cu mai multă tărie focul încrederii în dragostea divină care ni-a dat România Mare, aprindeți flacăra iubirii de tron și țară. Sporiți încrederea voastră în gândul senin al Maiestății Sale Regelui Carol al II-lea, care ni-a chemat la muncă frățescă pentru țară; încredeți-vă în gândul ocrotitor al marilor patrioți și în spada oțelită la bravilor ostași ai României. Încredeți-vă în sfintele rugăciuni ce le înalță sfânta maică biserică ortodoxă pentru binele și fericirea noastră a tuturor. Fiții încredători în însușirile de bunătate, dreptate și sfințenie ale sufletului românesc și atunci avem liniște și mulțumire sufletească.

Cu acestea vă doresc din inimă curată sărbători fericite

al vostru al tuturor de tot binele voitori

Arad, 25 Decembrie 1930.

† **Dr. Grigorie Gb. Comșa**
Episcopul Aradului.

Cronică de anul nou.

Continuare din pagina I-a

Am zis că sub impulsul doar al ultimei necesități, abea în semestrul al doilea am început să manifestăm un crez de ordin cultural și de apropiere socială. În acest al doilea semestru tot mai mult s'a simțit nevoia unei publicațiuni românești care să fie un fidel interpret al dorințelor noastre, al celor dela granița unguerească și în care să se reoglindască întreaga noastră manifestare românească. Încă din primăvară câțiva tineri însufleșiți se pun în mișcare pentru a găsi o consolabilă și demnă deslegare a problemei ce se impunea cu seriozitate și tot mai imperios. Am comite o gravă greșală dacă n'am da numele acestor tineri entuziasmați între cari era și autorul acestor rânduri. Iată-i: Isaia Tolan, Al. Popescu Negură, și Eduard Găvănescu. Lipseau însă fondurile. Ștănci în toamnă se ntâmplă că societatea „Infrățirea“ să hotărăască scoaterea ziarului „Aradul“ cu concursul gratuit al acestor tineri atât de îndrăgostiți de ideea scoaterii unei reviste sau a unui ziar. Ceea ce era o idee, devenise astfel o realitate pentru orașul nostru.

„Aradul“ apăruse, dar au dispărut ziarele „Tribuna nouă“ și „Apărarea națională.“

Ceace din punct de vedere social

ne-ar interesa este „Cercul românesc“ În sfârșit nodul gordian fu tăiat. Am răușit să dăm ființă acestui cazinoul românesc care să fie locul de întâlnire a românilor. Un merit deosebit are la realizarea acestei apropieri între români, dnii: deputat Al. Vlad, adv. Dr. I. Ursu, notar public Dr. S. Păscuțiu și alți intelectuali localnici cari ar merita toată recunoștința. Nu putem trece fără a remarca și meritele d-lui Brutus Păcuraru secr. gen. al Camerei de comerț care contribuise cu priceperea și munca D-sale la executarea planului de realizare a acestui cerc.

N'ar fi completă această cronică dacă n'am menționa și activitatea societății corale „Armonia“ a cărei existență se reazamă fără îndoială și în mare parte pe activitatea rodnică a D-lui profesor Atanasie Lipovan.

S'a vorbit în lunile din urmă despre înființarea unei societăți culturale a meseriașilor români. Din semnele de până acum așa ne pare că toată treaba a rămas baltă, deși s'a manifestat o dorință unanimă pentru realizarea ei.

Am zugrăvit în linie generală situația noastră din anul 1930 arătând un rezultat cu ceva mai satisfăcător decât acel din anul trecut. Să vedem însă ce ne va aduce anul nou și dacă vom putea da dovezi de persistență în bunele începuturi.

P. Puticiu

De vorbă cu parlamentarii noștri.

— Situația politică a guvernului și activitatea parlamentară. — Urările de bine pentru alegători.

Vrând să cunoaștem părerile parlamentarilor noștri despre politica guvernului și activitatea parlamentară, am uzat de vacanța lor de crăciun, când reînțorși din capitală și evadați din atmosfera încărcată a grijilor pentru țară își petrec libertatea în familie și în cercurile amicilor lor provinciali.

Rugați de noi să ne cedeze câteva clipe din libertate, d. lor au răspuns înofensivei noastre rugăminte cu amabilitatea și zâmbetul caracteristic elevilor cari au scăpat temporar din băncile înguste ale școlilor.

Undița noastră redacțională a dat, între cei dintâi de:

D. deputat dr. Iulian Borneas.

— Pe mine să nu mă intervievați, protesta la văzul nostru d. Borneas.

Domnule deputat, numai două cuvinte, îl imploram, rog ceva informație despre situația guvernului, activitatea parlamentară și ce aveți de spus, de sărbători alegătorilor d-Voastră. — Dacă numai atât cereți, vă stau la dispoziție. Apoi, ce să zic, poziția guvernului să știți, este tare, pentru că se bucură atât de încrederea Coroanei cât și de aceea a națiunii. Ce e drept marea popularitate pe care a avut-o

D. deputat dr. Iulian Borneas.

la alegerile generale și care procentual se poate evalua la minimul 95% atunci, a scăzut cu ceva pentru că acest guvern a fost și este unul de sacrificiu care în chiar dauna popularității sale, din patriotism și pentru a salva țara din situația grea unde a ajuns în urma politicii »prin noi înșine« a d-lui Vintilă Brătianu, a trebuit să aducă jertfe mari între cari și jertfa popula-

rității sale. Ce pare atât de curios este că acestui guvern se impută criza economică și financiară și ce e mai curios că acuzele ne vin tocmai din partea acelora din partidul liberal că- rora în mare parte se datorește că țara a ajuns în marea criză. Să ne amintim pentru lămurirea noastră de impedecarea imprumutului extern de a intra în țară.

În ce privește parlamentul, acesta lucrează în concordanță cu guvernul și 'n spiritul democratic care este reprezentat și de

Suveran pentru realizarea programului partidului național-țărănesc.

Că alegătorilor ce le doresc, să scrieți, că le doresc — ceace sper că și se va realiza, să aibă un an mai bun, mai fericit, puterea de a putea învinge marile greutăți și să lucreze în interesul națiunii și al țării.

—o—

D. deputat Nicolae Adam.

„Ce v-ași putea spune? Să vă spun multe sau mai îndesate? ne întreabă d.

Adam. Cât de multe d-le deputat, ne era răspunsul.—Deci aflați de la mine că contrar veștilor alarmante, colportate zilnic de anumiți indivizi, ce privește guvernul, pot afirma cu tot optimismul posibil unui om căruia îi place să judece situația cu toată obiectivitatea posibilă, că guvernul nostru ș-acuma ca 'nainte cu doi ani înțelege să-și îndeplinească programul bine cunoscut, (căci nici când partidul nostru n'a făcut politică

d. deputat Nicolae Adam.

de club și de cancanuri) și care program este numai în curs de executare. După toate aspectele, și anunțările făcute prin mesajul regal la deschiderea corpurilor legiuitoare, diferitele legiuri cu caracter economic în marea lor parte sunt deja terminate și se așteaptă să fie desbătute de corpurile legiuitoare, de cameră și senat. Aceste

legiuri vor aduce o ameliorare multumitoare în criza economică actuală.

Guvernul și majoritățile sunt absolut de acord că situația actuală atât de plăcută adversarilor noștri politici pentru a pescui în apă tulbure să se termine cât mai curând posibil.

Cu deosebirea că- torva legi cu caracter economic impuse de criza noastră economică, activitatea parlamentului va fi îndrumată mai mult spre revizuirea unor legi a căror punere în aplicare demonstrează că sunt anumite principii asupra cărora trebuie să revenim“.

Alegătorilor mai le transmit de sărbători multă sănătate și petrecere frumoasă iar anul care vine să le dea mai mult spor la muncă și o mai bună răsplată ostănelilor legate de viața de toate zilele“.

—o—

»Taica Vlad«.

Pe »taica Vlad« cum am obișnuit să-l numim pe d. deputat Alexandru Vlad, l-am întâlnit pe stradă. Se grăbise la Cercul românesc. — D-ledeputat vă rugăm de un interviu...

— Un interviu? Na mai bine o țigaretă, știu că n'ai, și taica Vlad ne-a oferit țigarette parlamentare. Și ce vreți de la mine, vorbe? Eu nu sunt omul vorbei, eu fac!.. Am cautat să-i justific necesitatea interviului.

— Dacă numai asta îți trebuie, scrieți acolo 'n foaie că guvernul și parlamentul își face datoria și poartă

la suflet grija intereselor statului și a țărănimii noastre care este talpa acestei țări. De la țărani noștri nu așteptăm alt ceva decât disciplină și încredere în cinstea guvernului.

Proiectele de legi cari au menirea să îndrepte situația grea nu vor întârzia să devină legi ca apoi bine aplicate, de acelaș guvern al partidului național-țărănesc să aducă reale îmbunătățiri economice. Toate măsurile de o deservită economie au fost luate de vreme și precum n'am șovăit să aducem și cel mai mare sacrificiu în războiul sabiei și al tunului să nu șovăim o clipă nici acum, când trecem peste războiul banului, peste războiul dintre scumpete și effinătate, din care războiu de buget, reduceri echitabile de lefuri, pe cari dacă le facem cu mare durere, avem crezământul că va eși înșfârșit învingătoare effinătatea așteptată de

toți, care effinătate să fie în proporție reală cu produsele țărănimii noastre.

D. deputat Alexandru Vlad.

Nu uitați că stăm la o răspântie între un regim vechi și altul nou și drumurile țării de acum au să se 'ndrepte spre occident. România dacă s'a refăcut în granițele sale firești, va trebui și să se renască. Această renaștere va trebui să se resimtă în toate clasele noastre sociale, de orice profesii să fie persoanele cari alcătuiesc totalitatea noastră națională; va trebui să se înceapă o muncă sistematică și mulțumindu-ne cu puțin să realizăm cât mai mult. Atât cel ce lucră cu plugul cât și cel cu ciocanul sau cu condeiul să știe că banul de acum trebuie prețuit și pus la o parte așa cum am făcut o 'nainte de război. Azi nu mai sunt nici ocazii ușoare de câștig și nici bani ușor de cheltuit. — Azi nu mai avem din ce risipi, ci trebuie să adunăm și forțe și bani pentru a ne putea justifica activitatea noastră rodnică față de posteritate și istorie.

În speranța unei vieți noi, doresc iubiților mei alegători ca, să aibă acelaș curaj cu care în toate timpurile istorice si au știut manifesta voința și în ziua nașterii Domnului să se cuge și la ziua nașterii națiunii lor petrecând în pace și 'un bucurie iar anul ce e în prag să le dea binele pe care-l doresc ei și fericirea pe care o dorim țării cu toții...

—o—

d. Senator Emil Velici

Prietenia ce mă leagă de acest membru al tineretului național-țărănist făcu să mi se acorde o mai mare solitudine.

Dăm loc declarațiilor d-lui senator Velici cu aceeaș bucurie cu care l-am văzut ales senator de Arad.

Ad. 1.) Dacă înțelegeți sub situația politică părerea mea față de dorința adversarilor noștri de a pleca guvernul D-lui Mironescu speranța manifestată de antagoniștii noștri politici și față de guvernul Iuliu Maniu, de doi ani de zile de când partidul național-țărănesc, ca cel indicat de Țară,

a pus mâinele pe frânele guvernării, în fiecare zi, în fiecare ceas și în fiecare clipă prin ziare, cafenele și pe ulițe vă pot asigura că avem de a face cu o dorință deșăartă.

Partidul național-țărănesc abia dela restaurație, adică dela suirea pe tron

a M.S. Regele Carol II. la care fericit eveniment partidul de sub conducerea D-lui Iuliu Maniu a contribuit atât de covârșitor și eficace, a putut ajunge pedepplin în făgașul înfăptuirii programului său de refacere și îndreptare națională.

Situația politică se marchează deci prin faptul că actualul parlament se va menține până la împlinirea legislației adecă 2 ani de zile încă, cu guverne eșite din sânul său, în butul tuturor sfertărilor vrăjmașe — Ce ar fi apoi — vom mai vedea...

Credința aceasta a mea se bazează pe activitatea plină de rod și de bine a parlamentului și guvernelor ce a dat partidul național-țărănesc.

Ad. 2.) Când întrebați de activitatea parlamentului fie mi 'ngăduit să în globez și activitatea guvernelor eșite din acest parlament, căci activitatea

d. senator Emil Velici.

unui regim să manifestă nu numai prin acte legislative, ci tot atât poate mai mult chiar prin actele sale de guvernământ.

Am avut deosebită plăcere de a auzi discursul D-lui ministru Costăchescu la discutiile răspunsului dat la Mesajul Tronului ținut recent la Senat carele în mod obiectiv, frumos și convingător a demonstrat atât situația politică, cât și înfăptuirile parlamentului și guvernului date de partidul național-tărănesc.

Am avut fericirea să aud și documentatul discurs ținut cu același prilej la camera al d-lui ministru V. Madgearu, și nu pot da un răspuns mai potrivit întrebării D-Voastră decât rugând pe fiecare cetățean ca să se documenteze prin citirea acestor discursuri, cea ce este cu atât mai ușor cu cât s'a votat de către senat cu însuflețire unanimă afișarea discursului D-lui ministru C. Costăchescu, așa că și frații noștri săteni vor avea posibilitatea de a l'ceți și judeca.

Totuși din parte-mi țin să subliniez doar următoarele înfăptuiri:

Partidul național-tărănesc: 1) A restabilit libertățile cetățenești și azi nu mai este nimeni persecutat sau șicanat de administrație și jandarmerie pentru crezul său politic, neavând pentru crezul sau politic, nici un prejudiciu moral sau material. Azi sunt chiar funcționari publici cari în public își manifestă aversiunea politică față de guvernul țării, fără a fi trași la răspundere pt aceste gesturi ale lor. 2) Partidul național-tărănesc a intronat adevăratul constituționalism și parlamentarism prin alegeri libere, nefalsificate, fără teroare și furt de urne și prin guverne date din sânul majorităților parlamentare. Aceste două principii au săpat adânc lăgașul în viața constituțională a țării noastre, fără puțința de revenire la metodele vechi medievale. 3) Guvernul și parlamentul au înfăptuit stabilizarea monedei noastre au realizat împrumutul pentru aceasta operație și investiții, în deosebi la C. F. R. și din care împrumut s'au așezat „Băncii Naționale suma de 25 milioane dolari, ajunsă la preluarea guvernării în pragul ruinei și făcând din „Banca Națională un organism viu, acomodat de a desvârși stabilizarea. 4) A introdus primele bugete în adevăr echilibrate, fără de care o gospodărie de stat nu se poate duce, a preluat amortizat, plătit și aranjat zecile de miliarde datorii publice făcute de guvernele anterioare și pentru a căror punere la punct, parlamentul eșit din partidul național-tărănesc cu riscul pierderii popularității sale acum 2 ani a fost nevoit a redica câteva impozite iar acum cere jertfa reducerii salariilor funcționarilor publici.

5) A introdus ordinea și liniștea în țara prin o administrație cinstită și civilizată, a făcut ordine în mânuirea banului public asigurând că banul public să fie dat menirei sale.

Dar nu mai continui. Să privim puțin în viitor.

d. Senator Dr. Alexa Boțioc.

Dle senator un interviu! am anunțat pe d. senator Boțioc despre intențiunile noastre. — Noa, bată-vă interviu vă trăbue. d'apoi hăt, pe mine m'ați știut găsi, se mira în aceeași bună dispoziție binecunoscută. Pe d. senator Boțioc l-am găsit tocmai grăbind la gară pentru a călători la București. Așteptând să-i vie o birjă, d. senator imi răspunse: „Apoi știți voi, nu-i așa că guvernul face tot posibilul în înțelegere cu parlamentul să răspundă marelui chemări, mai ales în timpul de azi al crizei economice. După cum am avut ocazia să mă conving personal, proiectele de legi sunt

Introducerea controlului preventiv în executarea bugetelor prin ce ne au asigurat încrederea străinătății. 6) Prin politica dusă de guvern și prin ajutorul plin de talent și neprecupețit a D-lui ministru N. Titulescu guvernul a aranjat chestiunea opozițiilor fără a se solvi vreun ban din partea noastră și a ajuns la mari și însemnate reduceri la plata datoriilor de războiu 7) Prin marile acte ale restaurării din 8 Iunie 1930 partidul național-tărănesc a înscris o pagină nouă glorioasă în istoria neamului menită a da un cuvânt nou de regenerare și vie pulsatie țării prin domnia de cele mai bune speranțe a tinerului și neobositului nostru Rege M. S. Carol II.

Pentru ameliorarea marelui crize economice prin care trece Țara, și pentru care nu suntem cu nimic vinovați, guvernul și parlamentul va fi nevoit a face reduceri bugetare de 4—5 miliarde lei, va suprima toate locurile de sinecure și va reduce după posibilități legale — numărul funcționarilor la cel strict necesar, va aduce legea cumulului și va reduce camăta, va crea institutul pentru conversiunea datoriilor agricole și în fine vom avea și creditul agricol.”

Iată în mod succint activitatea din trecut și cel din viitorul apropiat a acestui parlament și guvernelor sale. În fapta și marele ajutor dat de guvernarea național-tărănistă în cadrul tuturor problemelor ce preocupă orașul și județul Arad prin stăruințe și zelul parlamentarilor săi și al prefectului Dr. Justin Marsieu și al tuturor capilor de autorități sunt cunoscute și apreciate de cei ce vor să vadă, — asupra lor nu insist deci.

În fața acestor înfăptuiri și program de viitor ce motiv ar fi ca această guvernare prodigioasă și cu speranțe tot mai mari pentru viitor, când se așteaptă o sântitoare ameliorare economică, — să fie înlocuită cu una problematică. Ori credeți în acele „personalități”? Vai de mine, — doar nu se poate aduce nimenui, care are răspunderea, grava jignire de a se juca cu constituție.

Ad 3) Bravilor mei alegători înainte de toate le doresc ca sîntele sărbători să le serbeze în jurul familiei lor în deplină sănătate, veselie și-ndestulare, ca anul nou „ce vine să le aducă dar și bine” Intru mulți ani!

Iar sub aspectul treburilor obștești să nu uite, că fiecare rău are și multe graunte de bine. Ne'a fost bag seama dat să trăim zile grele, pentru a ne strânge rândurile, să se accentueze o mai mare solidaritate și o mai vie dorință de muncă întru refacerea și regenerarea națională. Vremurile grele ne învătă să fim mai serioși, mai muncitori, mai iubitori de frate, mai cruțători atât în treburile noastre cât și în cele obștești. Din această prefacere vom eși cu bine, vremurile aceste vor dispărea ca un coșmar, iar la vară la seceriș cu holdele pline de grâne bogate și cu preț bun și va resuna din nou cu vioiciune și voie bună din gura seceritorilor romanticul cântec: Mladie ca un spic de grâu... Sărbători fericite!

de așa natură că suntem absolut îndreptățiți să nădăjduim o îndreptare a situației. Dacă nici nu în timpul cel mai scurt, dar sperăm că nu va trebui să așteptăm prea mult ca criza să fie măcar parțial înlăturată.

Poți să scrii că eu am nădejde că toate se vor îndrepta dacă vom fi solidari atât în fapte cât și în intențiuni. Veni birjă și în ultimul moment, abea rămânându-mi timp să notez, d. senator imi spuse repede: alegătorilor mei să le transmiti sărbători fericite și an rodnic și cu sănătate... Celelalte le știți.

Și d. senator plecase la gară.

O comunicare a d-lui deputat Mihai Cosma.

— Chestiunea fabricii de mobile din Ineu, și situația din Valea Deznei în parlament.

Regretăm că în lipsă de spațiu a trebuit să ometem din numărul trecut al ziarului nostru, importanța comunicării făcute în parlament de către părintele pro-

topop Mihai Cosma deputat de Ineu. Dăm deci acest comunicat în întregime pentru a pune în cunoștință în primul rând pe cei în interesul cărora s'a făcut.

Fabrica de mobile din Ineu.

„Am onoare a face d-lui Ministru al Muncii următoarea comunicare. Fa-

este o fabrică, unde ar putea să muncască.

brica de mobile din comuna Ineu jud. Arad atât înainte de întregirea Neamului, cât și sub imperiul român avut muncitori din comuna Ineu până la anul 1923, când au fost aduși la acesta fabrică muncitori streini din alte țări.

In anul acesta însă fabrică concediază rând pe rând pe toți muncitorii români — mai specializați cu lucru decât streinii — luându-le posibilitatea de a câștiga pâinea

de toate zilele și constrângându-i astfel în cap de iarnă a lua drumul pribegiei, — poată ca să înmulțească numărul celor fără de lucru din alte părți, deși în comuna lor

D. deputat Mihai Cosma.

în Țară numai în mod provizor, — să fie concediați și repatriați, — iar în fabrică să fie primiți ca muncitori în rândul întâiu cetățenii români.”

Situația din Valea Deznei.

Domnule președinte, domnilor deputați, locuitorii celor 15 comune din cea mai pitorească regiune a județului Arad, depe așa zisa „Valea Deznei” înaintează prin mine un memoriu, având peste 1000 de iscălituri, domnului prim ministru și întregului guvern.

În acest memoriu, ei arată starea nespus de grea în care i-au adus guvernările trecute care au condus destinele acestei țări, până în Noembrie 1928 și cer luarea de măsuri imediate pentru ameliorarea traiului lor aproape insuportabil.

Mijloacele de a-și câștiga pâinea de toate zilele pentru locuitorii, în întregime țărani români, depe „Valea Deznei” erau creșterea vitelor, și lucrul manual, în pădurile și minele de fier și de mangan, în carierele de marmură și piatră ce se aflau pe teritoriul domeniului contelui Wencheim. Cum însă acest domeniu dispunea de legături foarte întinse și argumente foarte puternice și cum aci exproprierea a întâmpinat dificultăți foarte mari, se spune, domnilor deputați, că cu câțiva ani în urmă s'a făcut o societate pentru exploatarea bogățiilor naturale domeniului Wencheim și în Consiliul de administrație al societății era cooptat fratele sau cumnatul unui fost președinte de consiliu, astfel numai după mulți ani de tărăgănare în dauna statului, și a trebuit să vină la carna țării guvernul național-tărănesc, ca să se exproprieze în întregime acest domeniu, din care s'au înfruptat ani de-a rândul, în mod ilegal, mulți aderenți din acele părți, ai regimului trecut, precum arată cinstiții țărani în memoriu lor, din care, ca să nu abuzez prea mult de răbdarea și bunăvoința acestei Camere, imi iau voie să cetesc numai unele părți, foarte pe scurt:

„În chestiunea improprietății, din partea forurilor de expropriere, s'au comis cele mai mari nedreptăți și ilegalități... Este de citat un caz, din multe alte abuzuri, anume: s'a dat unor comune pădure pe piscurile cordurilor, la o distanță foarte mare de acele comune, lăsând pădurile din apropierea comunelor ca rezervă pentru contele Wencheim, care spera ca să-și recapete domeniul, natural că aceste ilegalități s'au făcut prin mijloacele oculte și cointeresate ale unor parla-

mentari din această regiune, ai guvernului din trecut. În continuare amintim, că greșala organelor de improprietare s'a făcut prin faptul că toate comunele care sunt așezate între comunele Șebiş, Dezna și Valea Crișului, fiind situate lângă vale, le-au socotit de comune de șes, cu toate că în partea opusă se ridică dealuri și munți, iar locurile sunt abia de câteva jugăre, în întreaga comună, astfel că ocupația principală a locuitorilor din această regiune este creșterea vitelor, oeritul, mîneritul, lemnăritul pe care comisia agrară nu le-a luat în considerare.”

„În ce privește pășunile s'au împărțit comunelor, de către aceste comisiune de expropriere la voia întâmplării. Astfel, unor comune s'au dat prea mult, altora puțin de tot, altele deloc nu au primit pășune, o greșală care agită în toată primăvara locuitorii, când es la pășune cu vitele, înarmați unii contra celorlalți, când dacă s'ar fi ascultat reprezentanții tuturor comunelor, s'ar fi distribuit pășunea proporțional comunelor și s'ar fi rezolvat pe cale pașnică.”

„Deci memoriul nostru, pe scurt: a. Comercializarea și naționalizarea tuturor întreprinderilor industriale și miniere din valea Deznei, inclusiv preluarea liniei ferate Șebiş-Moneasa de la contele Wencheim.

b. Revizuirea reformei agrare și o nouă repartitie echitabilă, cu pădure și pășune, prin ascultarea reprezentanților tuturor comunelor interesate.”

Domnilor deputați, comunicând aceasta, rog, cu toată onoarea pe domnul prim ministru și onoratul guvern să ia dispozițiuni pentru instituirea unei comisiuni în care ași dori să între și un parlamentar al județului Arad, care comisiune apoi să fie în trituită a lua măsurile urgente, ca trecând averea imensă a contelui Wencheim, inclusiv linia ferată Șebiş-Moneasa în proprietatea statului, să se poată exploata, ca astfel țărani să iasă la muncă, având și ei un mijloc de trai, pentru că acolo există o populație harnică, care nu are altă vină decât că guvernele trecute au guvernat așa cum au guvernat și cât au guvernat.

Dela măsurile urgente, pe care onoratul guvern va bine voi să le ia, depinde dacă voi schimba sau nu această comunicare în interpelare.”

Societatea Morgan preia telefoanele.

— Dirigintele oficiului postal d. V. Pop despre felul cum va funcționa serviciul telefonic.
— Numărul radiofoniștilor în județ.

Societatea Morgan căruia i s'a fost concensionat serviciul telefonic din România va prelua telefoanele pe ziua 1 Ianuarie 1931. Interesându-ne la d. Victor Pop dirigintele oficiului postal local, d-sa ni-a comunicat că societatea a preluat pe toți actualii funcționari din serviciul telefoanelor precum și întreg personalul constructor de pe linie. Funcționarii își vor păstra drepturile câștigate și societatea Morgan va respecta toate dispozițiile statutului funcționarilor publici și pentru viitor. Magistrelor poștale din județ vor rămânea la locul lor și pentru acoperirea cheltuielilor cu manipularea telefoanelor de către eceste magistre, societatea va plăti statului o cotă parte fixă de subvenție.

Cu controlul la sediul oficiului postal au fost încredințați în mod provizoriu din partea societății d. Rusu și Em. Coșmoș, actualii funcționari superiori poștali, cel dintâi având resortul tehnic și cel din armă pe acel administrativ. Dela centrala Arad au fost preluați total 32 funcționari iar în județ 23. D. Diriginte ne-a mai comunicat că societatea intenționează să instaleze în actualul edificiu postal un sistem telefonic automat similar celui din București și că aparatele au și fost comandate. După acest sistem e suficientă ridicarea receptorului pentru a

fi în contact direct cu centrala, fără să mai fie nevoie de sonerie iar prin reșezarea receptorului se rupe imediat orice legătură. Acest sistem mai prezintă și alte avantajii economice și crușare de nervi. Se speră că aparatele noi vor fi puse în funcție pe la finea anului 1931.

Interesându-ne câți radiofoniști sunt în oraș și județ d. diriginte ne-a comunicat că în Arad funcționează total cam 3200 aparate iar în județ vre-o 1500. Proprietarii aparatelor în majoritate sunt străini. În Arad 50% sunt români. Întrebând dacă s'au plătit taxele regulat, d. Pop ne-a mai comunicat că vre-o 10% din numărul total al radiofoniștilor n'au plătit taxele și că după sărbători va proceda cu rigoare, la confiscarea aparatelor fără nici o excepție sau considerațiune. Informându-ne dacă sunt în oraș și județ radiofoniști clandestini d-sa ne-a spus că deocamdată în lipsă de personal nu-i stă cu puțință să facă un control mai serios, ci îndată ce i se va face o reclamație, va proceda cu toată severitatea împotriva contravenienților.

Sfătuim deci pe radiofoniști a-și plăti urgent taxele pentru a evita rigoarele legii și neplăcerile ce pot proveni în urma indolenței de a se supune dispozițiilor legale.

Instalarea noului protopop Petru Marsieiu la Chișineu-Criș.

La 14 cor. a avut loc instalarea P. C. S. părintelui — protopop Petru Marsieiu în scaunul protopopesesc din Chișineu-Criș.

Instalarea a fost efectuată de P. C. S. părintele Ioan Giorgia, revizor eparhial.

Solemnitatea a început prin un serviciu divin oficiat de P. C. părinte P. Marsieiu protopop, G. Popluca din Chișineu-Criș, I. Pinter din Mișca și Gh. Brad din Socodor. Biserica era arhiplină de credincioșii din Chișineu și din satele învecinate. Intelectualii din loc erau de față aproape în număr complet.

P. C. Sa părintele-protopop I. Giorgia a ținut o cuvântare bine simțită relevând în datoririile unui demnitar al bisericii și speranțele ce s'au leagă de noul protopop.

P. C. Sa protopop Petru Marsieiu adânc mișcat multumește tuturor cari l'au ajutat în această nouă demnitate

plină de răspundere și a arătat programul său de activitate pe care îl va avea în apărarea bisericii și a bunelor raporturi dintre biserică și societate.

Masa pentru cei sosiți din îndepărtări s'a servit în casa părintelui-protopop Petru Marsieiu din Socodor, unde părintele protopop I. Giorgia a închinat pentru Doamna casei iar dl. senator Dr. Emil Veliciu deputat în Adunarea Eparhială pentru nou investitul protopop Petru Marsieiu. Părintele A. Pop din Socodor a închinat pentru părintele comisar I. Giorgia.

Actul înscunării a luat sfârșit într-o caldă atmosferă amicală, la orele 5 seara.

Felicităm pe noul protopop al Chișineului și avem toată convingerea că în noul său post va realiza multe fapte folositoare bisericii noastre ortodoxe despre ce D. protopop Marsieiu a dat dovezi incontestabile și în trecut.

Coresp.

O toleranță abuzivă și o propagandă fără seamăn.

— Ungurii își fac de cap. —

Nu trebuie să înșirăm alte fapte, e doar suficient să ne oprim la ultimele evenimente pentru a avea o iconă clară despre felul cum se înțelege la noi libertatea minorităților și a străinilor.

La 18 cor. a avut loc la Arad o reprezentație a unor cântăreți dela societatea radio-fonică din Budapesta; nominal: Bodan Marghit care mereu ne insultă cu cântecurile ei la microfon, cântărețul Cselenyi Josif și muzicantul Magyari Imre. În tot cursul reprezentației ni s'au cântat doine de pe pusta maghiară, între cari unele mai noi ne-au dat prilejul să întrezărim o propagandă iredentistă a ungarilor cari când e vorba de propagandă naționalistă nu cruță nici bani și nici oboseală. Artistul Magyari Marghit ne-a apărut pe scenă îmbrăcată într-o rochie lungă aurită, pe umări cu un dolman purpuriu și pe frunte cu o coroană, ceace pân'la evidență alegoriza Ungaria. Doinele cântate ne făceau iluzia că ne găsim într'un teatru din Budapesta și nu lipseau din ele nici aluziile tendențioase la reinvierea Ungariei. — Publicul bineînțeles curat maghiar aplauda în delir și ovațiunea aproape plângând, pe artistă.

De ar fi numai atât! Dar în ultimul timp mișună în țară o mulțime de cabariști și cabariste, artiști dubioși, orchestre — și, de minune toți și toate din Ungaria, cari ne duc milioanele de lei peste graniță.

Nu s'a întrebat vre-odată d. Rebreanu dacă n'ar fi nevoie să se inceteze din partea Direcției educației poporului cu autorizațiile de intrare în țară pentru acești propagandiști agenți ai propagandei iredentiste maghiare. Dacă nu l-a semnalat nimeni, îl semnalăm noi pericohul ce-l prezintă pentru țară acest voiaj „artistic“.

Nu știm care va fi părerea minoritarilor nostri maghiari, noi însă avem credința că maghiarii d'aici își au artiștii lor, între cari unii de sigur mai talentați ca cei de peste graniță. Și totuși teatrele maghiare din țară mor și tocmai din pricina indolenței publicului maghiar, căci de opresiune nimeni la noi nu se poate plânge. S'atunci îi întrebăm pe concetățenii nostri maghiari: ce nevoie mai este de asemenea artiști vagabonzi?

Și mai întrebăm ce ni s'ar fi făcut nouă dacă sub scutul Coroanei lui Ștefan ne-ar fi venit de peste munți asemenea artiști cu asemenea programuri. Să ne aducem aminte numai cu câtă greutate a putut intra atunci în Ungaria o trupă teatrală română, care inadevăr n'aducea decât artă veritabilă și cultură impunătoare.

La imboldul acestor adevăruri amunțăm de pe acum că paharul s'a umplut, și am ajuns la ultima limită, unde nu mai putem ierta nimănui, nici altora și nici nouă pentru această acum prea abuzivă toleranță.

Atât deocamdată.

Dela societatea de indiguire din Chișineu-Criș.

Se cunoaște importanța societăților de indiguire și canalizare din Chișineu-Criș și Ineu, cari au luat ființă mult înainte de războiu pentru apărarea bunurilor de alungul Crișului-Alb. Sunt trei societăți: două în Chișineu-Criș anume societatea de indiguire și canalizare a județului Arad, iar cea din laeu, zisă societatea Crișului-Alb Superior.

Societatea Crișului-Alb Inferior a ținut adunarea generală în ziua de 11 Decembrie a. c. când s'a ales noua conducere după cum urmează. Președinte: Dr. E. Veliciu, senator. Vicepreședinte: Petru Boțas, membru în consiliu de administrație: Ioan Moca, M. Gasser, Petru Petroi, Ioșif Morar, Ștefan Rus, George Bălaș, V. Takács și L. Mátyási Francisc, iar în cel de cenzori: Traian Șfesc, Ioan Purdea și Cușani Dobrița. Din această societate fac parte numai comunele: Pil, Vârșand, Grânceri și Ant.

Societatea de indiguire și canalizare a județului Arad de interes mai mare, aparținându-i vre-o 16 comune, a avut adunarea generală în ziua de 15. Decembrie a. c. unde de asemenea s'a ales o nouă conducere. În consiliu de administrație au fost aleși: Președinte: Dr. E. Veliciu senator. Vicepreședinte: Petru Marsieiu protopop, membrii: Dr. V. Mușcaș, T. Mămeteș, Dr. C. Buștea, I. Dihel, D. Mișcușia, V. Czárán, și T. Șuteșu, supleanți: G. Czárán și T. Vidican în consiliul de cenzori: G. Popluca preot, A. Guiu, și I. Praș-

ca, supleanți: Pavel Botyán și L. Weisz.

Suntem convinși, că conducerea ambelor societăți, cari ocupă posturi onorifice, va căuta ca să realizeze așteptările adunărilor generale, ca contopirea celor trei societăți într'una singură, a realiza economii și a căuta fără știrbirea menirii societăților și printr'un ajutor dela Stat împrumuri, realizări de economii etc. a scădea taxele cam mari în timpurile de azi, când cerealele nu au un preț real, și pământurile rivirenilor dau un beneficiu foarte mic.

Conducătorii noi dacă sunt chemați a lucra gratuit, suntem convinși, că nu vor precupeți timp, interes și abnegațiune pentru a satisface pe cei ce și-au pus încrederea în ei.

Coresp.

Redacționale. Anunțăm că d. redactor P. Puticiu cu acest număr de Crăciun a reluat conducerea redacțională a ziarului nostru.

În seara zilei de 24 Dec., în ajunul Crăciunului, o parte a corului „Armonia“, va pleca la colindat pe la câteva familii din Arad. Reinvierea acestei datini este foarte bine venită și inițiatorii merită toată lauda.

D. Iuliu Maniu a părăsit Viena.

Din sursă sigură aflăm că d. Iuliu Maniu președintele partidului național-tărănesc terminându-și cura medicală la 21 cor. a părăsit Viena pentru a merge în Italia de nord și pe Riviera franceză unde va sta câteva săptămâni. D sa va vizita Parisul și Roma. Suntem informați de aceeași sursă că d. Maniu va petrece în străină

tate timp de trei luni și se va întoarce în țară, numai pe la finele lunii Martie, anul viitor.

Dorim din parte-ne prea iubitelui nostru președinte grabnică însănătoșire și cât mai grabnică întoarcere în țară, unde cu atâta iubire este așteptat.

Ajutoarele de crăciun ale prefecturii jud. Arad

pentru invalizii, orfanii și văduvele de război

și pentru învățătorii săraci.

— Generoasa acțiune a d-lui prefect dr. Iustin Marșieu. —

Ca și în anul precedent și în acest an prefectura județului Arad din inițiativa d-lui prefect Dr. Iustin Marșieu, a repartizat de crăciun mai multe ajutoare bănești între invalizii, văduvele și orfanii de război și între învățătorii pensionați bătrâni și săraci.

Sumele cari s'au dat invalizilor variază între 1000 și 2500 Lei după categoriile de infirmitate. Astfel au primit câte 1000—1500 Lei invalizii de o infirmitate de 60%, 2000 Lei invalizii infirmi de 80% și Lei 2500 cei de 100%. Sumele de câte 30.000 Lei destinate văduvelor și orfanilor de război s'au vărsat Centralei societății văduvelor de război din Timișoara și Orfelinatului „Regina Maria” din Arad cu destinația ajutorării văduvelor și orfanilor din județul Arad.

Numărul invalizilor ajutorați se urcă până la 200 inși iar din ajutorul de 30.000 Lei al orfanilor, va beneficia aproape o sută de orfani. Ajutoarele au fost acordate din fondul de 512 mii realizat prin cota de 0.5% după venitul brut cu care contribuiesc anual în scopul arătat comunei din județ. Această contribuție anuală se întemeiază pe hotărârea consiliului județean din 5 Decembrie 1929, adusă la propunerea d-lui prefect de județ, Dr. Iustin Marșieu. Interesându-ne dacă toate comunele au vărsat această cotă, am primit că

mai sunt comune cari n'au putut trimite sumele destinate scopului ajutorării din cauză că bugetele lor, în urma recursurilor de atac, n'au fost aprobate nici până azi de comitetul de revizuire dela Directoratul din Timișoara.

Deasemenea s'au mai repartizat ajutoare bănești de câte 3000 și 5000 Lei învățătorilor pensionați infirmi și săraci. Astfel din fondul de 20.000 Lei au primit în total 8 inși dintre cari trei inși câte 5000 Lei și cinci inși câte 3000 Lei, între cari și două văduve sărace de învățători. Sumele au fost acordate din fondul comitetului școlar județean, președintele acestui comitet fiind d. prefect de județ Dr. Iustin Marșieu.

Nu trebuie să legăm de această generoasă acțiune de binefacere nici un alt comentariu, deoarece înfăptuirile de până acum pe teren social cât și economic dovedesc îndeajuns că județul nostru este condus de un bărbat priceput, drept și stăpânit de o voință și de o irezistibilă chemare a misiunii sale de reprezentant al guvernului național-tărănesc, ceace din considerațiuni de obiectivitate suntem chemați să relevăm măcar acum cu prilejul Crăciunului.

Cetiți suplimentul nostru literar.

Deschiderea bulevardului Col. Paulian.

— Un nou pod de beton, felinare moderne la intrare în Arad. Edilitare.

Planul întocmit în primăvara acestui an a devenit o realitate în cursul săptămânii a fost redată circulației strada Col. Paulian. Numai că aspectul nou al acestei străzi se deosebește până la nerecunoaștere de vechiul aspect. Strada este complet asfaltată și e pusă în directă legătură cu Bulv. Reg. Ferdinand prin noul pod de beton larg n dimensiunile străzii. Pe toată întinderea ei sunt felinare moderne cari noaptea dau o lumină feerică.— Când ne aducem aminte de vechiul pod îngust dărăpănat de lemn de strada noroioasă (pentru că n'a fost nici împetrită) și de întunecimea împrejurimii, în fața faptului realizat nu putem decât să mulțumim d-lui primar dr. Luțai pentru îngrijirea ce-o dă orașului Arad. Privind obiectiv progresul ce l-a făcut orașul nostru de când e gospodărit de d. primar dr. Luțai, putem concluda că sub turnul primăriei de doi ani încoace s'a realizat o mulțime de planuri de a căror înfăptuire ne-am îndoit cu toții. Dovezi reale sunt grădinile publice din oraș,— pretutindeni sunt flori, curățenia străzilor, oborul nivelat și înzestrat cu edificii spațioase și sănătoase, cinematografele curate și cu filme bune, cinematograful sonor, autobuzele moderne și garajele de autobuze, etc. apoi ordinea și disciplina în serviciul primăriei. Și pe lângă toate aceste fapte

subliniem această nouă realizare, — deschiderea străzii Col. Paulian cu aspect de veritabil bulevard. Și dacă vom spune că toate astea sunt numai un început dintre multele realizări, desigur că orașul Arad se poate aștepta și la alte fapte cari vor fi tot atât de necesare și utile populației din toate colțurile orașului care și-a pus încrederea în d. primar dr. Luțai. Putem anunța cu satisfacție că de acum urmează suburbiile și în noul an se vor începe lucrări mari și importante în toate suburbiile noastre.

Rep.

OOOOOOOOOOOOOOOO

Organizația lupistă din Arad și județ a trecut în cadrele partidului poporului împreună cu ziarul „Voința Poporului” al d-lui Rusu. Transmitem partidului averescan sincerile noastre felicitări!

OOOOOOOOOOOOOOOO

Părintele Ion Marșieu din Micalaca a fost distins de către P. S. S. Episcop Grigore al Aradului, cu brâu roșu pentru meritele religioase dovedite. Sincere felicitări.

Citiți și răspândiți „Românul“

D. primar dr. Luțai pentru sărăcimea din Arad.

— Deschiderea cantinelor gratuite pentru șomeri. —

Decurând s'au deschis cele trei cantine ale șomerilor. Acestea au fost înființate de d. primar dr. Luțai cu concursul d-lui inspector al muncii Buzea cu scopul de a veni în ajutorul sărăcimei și n deosebi al oamenilor fără de lucru și a familiilor lor. Dintre 1500 de inși, în care este cuprins și numărul membrilor de familie a șomerilor, deocamdată s'au prezentat cca. 500 inși. Cantinele servesc gratuit hrană caldă și pâine. Șomerii și familiile lor pot consuma fie în cantină fie acasă, ducând dela bucătăriile cantinelor porțiunile la cari au dreptul în baza legitimațiilor eliberate de primărie în acest scop. Cum am relatat într'un număr anterior al ziarului nostru, d. primar dr. Luțai prevăzând

șomajul în cursul iernei a proiectat mai multe lucrări edilitare la cari vor fi angajați în primul rând șomerii. Unele din aceste lucrări s'au și început. Deci cantinele gratuite sunt numai o parte din intențiunile bune și demne de laudă ale d-lui dr. Luțai căci precum suntem informați, d-sa mai intenționează să vie în ajutorul șomerilor dând și lemne de foc. Tot cu scopul ajutorării celor fără de lucru s'a aranjat în oraș începând din ziua de 20 cor. o chetă publică din inițiativa d-lui primar și a d lui inspector Buzea și cu colaborarea doamnelor din societățile de binefacere. Fondul adunat precum și sumele de până acum realizate se vor destina acoperirii cheltuelilor de ajutorare.

cor.

Minoritarii nostri unguri, ziarul „Erdélyi Hirlap” și recensământul.

Poate sub influința propagandei deslănțuite între granițele noastre de agenții intrupații din fondul de propagandă din Budapesta cari ne au inundat țara în ultimul timp, ziarul „Erdélyi Hirlap” din. 12. XII nu scapă prilejul de a chema „la datorie” pe minoritarii nostri maghiari nici cu ocazia recensământului. Noi știm doar atât că recensământul este o numărare generală a tuturor locuitorilor din țară și că în acest scop s'au tipărit liste cari cuprind până în detalii toate amănunțele cari privesc această numărare, fără a fi nevoie de o prea mare cheltuială de energie intelectuală pentru minoritari, că în ce fel și cum să completeze aceste liste. Și totuși ziarul „Erdélyi Hirlap” iată ce scrie:

„Maghiari! Cel ce n'are până în prezent cetățenia română recunoscută vă putea face declarația de cetățenie fără nici o frică, pentru că este firesc să aspire la cetățenie.

„Necetățeni: nu există!”

„Sunteți copii fideli ai națiunii? Sunteți maghiari sau ați încetat d'a mai fi? Răspundeți fără teamă! Nu șovăiți!”

„Dacă veți fi întrebați, care vă este limba maternă și care vă este națiunea să răspundeți fără teamă: Suntem maghiari!” Această chemare e adresată și evreilor pe cari „E. H.” îi socotește ca făcând parte din, minoritatea maghiară.

Ziarul „Erdélyi Hirlap” pare astfel să facă o chestiune politică din recensământul ce urmează a se face în țară. Oarecum nedumeriți, nu de atitudinea acestui ziar căci aceea ne este cunoscută de mult, ci mai mult de grija ce o poartă pentru atitudinea minoritarilor evreie maghiari, ne întrebăm dacă este sau nu liber fiecare cetățean a se declara cine cum vrea ceea ce este, pentru că după știrea noastră nimeni vreodată în țara aceasta n'a cerut vreunui ungar sau evreu să se declare român. Or recensământul este liber și nelorțat, de ce dar această influințare pe cale de propagandă naționalistă? Și de ce îi este teamă, ziarului „E. H.” doar de ceea că or fi maghiari sau

evrei cari să se declare că sunt români? Și de ce nu s'ar putea! Omul dispune de o voință liberă ș'atunci juridic considerată această libertate de manifestare cetățenească de ce nu s'ar putea găsi unguri și evrei cari să se declare români? Țara românească a dat dovezi destule de concilianță și generozitate față de cetățenii săi, fără osebire de originea etnică, pentru ca vreunui maghiar sau evreu să i placă a se considera român. Prin reforma agrară au primit pământ și români și unguri deopotrivă și nimeni n'a fost respins s'au omis pentru că n'ar fi fost român. În ungaria nici azi nu s'a făcut reforma agrară. Acolo și azi predomină voința nobilimei și a magnaților, or la noi, cu toții trăim o viață democratică. Și ce alte dovezi de libertate și ce alte drepturi să mai invocăm pentru a se vedea, cât este de neintemeiată îngrijorarea ziarului „Erdélyi Hirlap”.

Și atitudinea noastră s'ar schimba dacă am ști, cea ce nu voim să știm, că ziarul „Erdélyi Hirlap” face aluzie la eventuale și viitoare revindicări ale Ungariei, cari ar urma să se facă „pe cale pașnică” cum a declarat în timpul din urmă ministrul maghiar Károlyi și pe bază de date statistice numerice de recensământ.

Dacă acest scop vrea să-l sărvească ziarul „Erdélyi Hirlap” n'are decât să o facă, dar pe față și având curajul răspunderii, așa cum se cuvine, ș'atunci să știm și noi, să ni-l schimbăm frontul și să luptăm cu demnitate, în care luptă dacă ar fi să cadă unul, să se bucure de laurii neperitori ai martirajului național.

De acest curaj însă ne îndoim, pentru că E. H. nu-l are.

—Sextus.—

Citiți și răspândiți „Românul“

Legea cumulului.

Proiectul legii cumulului aflăm că este gata. El cu prinde 19 articole și are scopul de a nu mai lăsa în viitor ca o persoană, de orice categorie, funcționar sau parlamentar să beneficieze de două sau mai multe salarii. Proiectul specifică că nimeni nu poate avea lunar un salariu mai mare de 44 mii lei, cât are un ministru.

Legea însă ia sub ocrotirea sa pe funcționarii mici. Căci după cum rezultă din declarația făcută de d. D.R. Joanișescu raportorul acestui proiect, s'a admis cumulul de salarii mici, dar cu condiția ca în total să nu treacă de 9000 Lei lunar.

Până la această sumă de 9000 Lei nu se va face nici o reducere de salariu fiind considerată ca un minimum necesar de existență.

Legea prevede pedepse foarte grave pentru acei cari ar călca-o.

Oricare dintre cei vizați de lege, fie parlamentari fie funcționari, într'un cuvânt toți slujbașii statului, sunt datori să facă o declarație scrisă către autoritatea de care depind, arătând funcțiunile ce le ocupă și salariile ce le primesc.

Cei cari ascund și continuă să încaseze clandestin salarii nepermise vor fi pedepsiți cu revocarea din toate funcțiunile și cu amendă socotită la de trei ori cuantumului sumelor încasate ilegal.

Amenda aceasta, are caracter penal și poate fi transformată în zile de închisoare.

Se vede dar că guvernul nostru este gata să lovească în acei cari mai până ieri sugeau la câte șapte țâțe pe spina noastră și a statului și bine face!

Dăm mai jos dispozițiile mai importante din acest proiect.

ART. 1. — Nimeni nu poate ocupa decât o singură funcțiune retribuită cu salariu, soldă, diurnă sau orice altă indemnizare, de către stat, județ, comună, regiile sau case autonome sau de către instituții publice de orice fel, al căror buget este supus aprobării parlamentului, guvernului sau consiliilor județene și comunale.

ART. 2. — Miniștrii, subsecretarii de stat, directorii ministeriale, secretarii generali de ministere sau de directorate ministeriale, magistrații și militarii în activitate, nu pot figura în nici un consiliu de administrație al regiilor, caselor autonome sau al oricărui alte societăți înființate pe baza dispozițiilor codului de comerț, sau prin legi sociale.

ART. 3. — Pensionarii Statului, județelor, comunelor și ai tuturor instituțiilor publice prevăzute în art. precedent, nu pot ocupa sub nici un motiv o funcțiune publică retribuită.

ART. 4. — Nici un funcționar al Statului, județului sau comunelor nu poate lua direct sau prin interpuși, vreo întreprindere sau moșie, dela Stat, județ și comună.

ART. 5. — Funcționarii publici și militarii, numiți sau delegați, pe baza unei legi speciale, în consiliul de administrație al instituțiilor publice prevăzute în art. în I. al prezentei legi, nu pot face parte decât dintr'un singur consiliu și nu pot primi nici o altă retribuție, decât jetonul de prezență.

Deasemeni deputații și senatorii pot face parte numai dintr'un singur asemenea consiliu de administrație, fără a putea primi altă remunerație decât jetonul de prezență.

ART. 6. — Membrii corpului didactic primar și secundar, nu pot ocupa două catedre cu titlul definitiv și nici nu au dreptul de să exercite vreo altă funcțiune, sau însărcinare publică afară de acelea de director, inspector, revizor și subrevizor școlar, în care caz însă vor încasa numai un singur salariu. Se exceptează corpul didactic a-

invățământului practic, muncitoresc, comercial și industrial.

ART. 7. — Membrii clerului pot ocupa și o singură catedră în învățământul secundar sau superior în aceeași localitate, sau însărcinare administrativă, bisericească. În acest caz însă ei nu vor primi decât un singur salariu integral, iar din al doilea numai o cincime.

ART. 8. — Funcționarii publici de orice categorie, civili, militari și clerici ai Statului, județelor, comunelor, regiilor, caselor autonome și ai tuturor instituțiilor publice, care îndeplinesc însărcinări speciale sau lucrează în comisiuni, comitete și consilii de orice fel, nu au drept la nici o indemnizare, decât dacă aceste însărcinări și lucrările comisiunilor nu-i obligă a lucra în afară de orele de serviciu și peste limita orelor legale.

Dacă însă ei ar fi obligați a lucra peste orele legale de serviciu, vor avea dreptul numai la un singur jeton de prezență de maximum 500 lei, oricâte însărcinări ar avea sau la oricâte comisiuni ar participa, fie în același departament sau instituțiune, fie la mai multe în același oraș.

În caz când funcționarii ar fi obligați să se deplaseze în alt oraș decât în acel în care funcționează, pentru îndeplinirea acestor însărcinări, ei vor primi și cheltueli de deplasare.

Membrii Parlamentului au dreptul să participe la lucrările a oricâte comitete, consilii și comisiuni, fără a putea primi însă în cursul unei luni, dela aceste consilii și comisiuni, mai multe de a cincia parte din diurna lor lunară.

ART. 9. — În afară de cazurile prevăzute în art. precedente, orice funcționar public poate cumula mai multe funcțiuni și însărcinări retribuite, dacă ele nu sunt declarate ca incompatibile de legile în vigoare, și dacă cuantumurile retribuțiilor lor nu însumează mai mult de 9000 lei lunar. În acest caz ei au dreptul să încaseze în întregime toate aceste retribuțiuni.

ART. 10. — Nimeni nu poate primi pentru o singură funcțiune sau însărcinare, oricare ar fi titlul și natura ei, două retribuțiuni, sub orice formă ar fi ele. Se exceptează cheltuelile de reprezentare ale miniștrilor, capilor bisericii și armatei, cu condițiune ca aceste cheltueli să fie stabilite numai prin legi speciale.

Funcționarii îndrituiți a cumula, nu pot primi în nici un caz o retribuțiune superioară salariului bugetar de ministru (44 mii lei lunar, din care se scade curba de salariu). În caz când suma salariilor cumulate după normele prevăzute în prezenta lege, întrece cuantumul salariului de ministru, atunci totalul retribuțiilor lor se scade până la limita sumei care egalează salariul de ministru.

D. Senator Const. Teodorescu
găsindu-se suferind de un timp mai îndelungat, ne fimem de o frumoasă datorie a-i dori grabnică însănătoșire pentru a fi și pe mai departe în serviciul cauzei țărânilor pe care cu atâtă dragoste a slujit-o întotdeauna:

Pijamale, halate, pături și articole de modă bărbătească la

»CHIC«
firma Hegedüs și
Goldmann.

Mare asortiment și prețuri efitine.

Legea pentru reducerea lefurilor funcționarilor.

Economia rezultată va fi de trei miliarde și jumătate.

Publicăm mai jos textul proiectului de lege pentru reducerea lefurilor funcționarilor publici pe anul 1931.

În expunerea de motive, care însoțește proiectul, se spune între altele:

„Bugetul anului 1931, trebuind să fie un buget de salvare publică a comprimat la maximum cheltuelile de material.

„La acest capitol sunt cheltueli ce nu pot fi reduse, anume plata cuponelor diferitelor împrumuturi.

„La celelalte articole, s'au redus cheltuelile sub minimum posibil. O comprimare și mai mare ar conduce la ruina averii publice. În ultimul

rând s'a ajuns la ideea de a impune reduceri și la cheltueli de personal“.

Expunerea de motive arată apoi că prin aceste reduceri se realizează o economie de 3.417.000.000 lei

Iată acum și textul proiectului:

Art. I — Salariile tuturor funcționarilor publici de toate categoriile, plătite din bugetul statului precum și salariile plătite din bugetele Caselor Autonome și ale Regiilor publice comerciale, inclusiv salariile fixate prin contracte, se reduc în mod excepțional pentru anul 1931, conform următorului tabel:

până la 3.000 lei salariu brut rămâne același	
3.000—4.000 „ „	10% (minimum 3.000)
4.000—5.000 „ „	15% („ 3.600)
5.000—10.000 „ „	17% („ 4.250)
10.000—20.000 „ „	20,5% („ 7.800)
peste 20.000 „ „	22% („ 15.900)

Art. II. — Sumele rezultate pe urma reducerilor din salariile funcționarilor dela Casele autonome și a Regiilor publice comerciale, inclusiv salariile fixate prin contracte se vor vărsa ministerului de finanțe ca venit bugetului general al Statului.

Art. III. — Reținerile pentru Casa Pensilor și impozitul pe salarii se calculează la salariile integrale astfel cum au fost înscrise în bugetele respective înainte de aplicarea cotei de reducere.

Procentul de reducere se va aplica la salariul brut (fără chirie și ajutor de familie), iar suma obținută va fi

scăzută din salariul primitor, așa cum el rezultă din aplicarea aliniatului precedent.

În dreptul fiecărei categorii este prevăzut minimumul sub care salariul brut nu poate fi redus.

Salariile cari sunt peste 3000 lei, dar prin aplicarea impozitului de sacrificiu ajung sub 3000 lei, vor fi impuse în așa fel, ca să nu scadă sub această sumă. Iată de pildă: Dacă salariul este de 3200 nu se va scade impozitul de 320 lei, ci numai 200 lei, așa că salariatul va avea 3000 lei.

Grandiosul ceremonial al sfințirii bisericii ortodoxe din Lipova.

După terminarea tuturor lucrărilor de renovare, la 21 cor s'a sfințit la Lipova biserica ortodoxă română. Au participat d. ministru Sever Bocu, P.S.S. Episcop Grigorie, P.C.S. Arhiman, drit Morușca și aproape întregul sobor din Arad cari au sosit încă în preziua sfințirii. Orașelul a fost împodobit cu arc de triumf și avea un aspect sărbătoresc. În preseara zilei, deci la 20 cor s'a celebrat o vecernă de întregul cler de față și s'au tras 105 salve de trăsute iar seara a avut loc o retragere cu torțe.

În dimineața zilei de 21 cor au sosit dnii prefecți de județe între cari și Dr. Iustin Marșieu și mulți invitați din Timișoara, Lugos, Oradea și București. Din partea ministerului cultelor a participat d. subsecr. de stat Pop Ghiță. Serviciul religios a început la orele 9 a.m. și a durat până la orele 12 amiază. La sfârșitul slujbei a vorbit P.S.S. Episcop Grigorie care a relevat importanța bisericii în viața unui neam mulțumind tuturor acelor cari au contribuit la ridicarea noului lăcaș sfânt. A urmat apoi cuvântarea d-lui S. Bocu. D-sa a făcut istoricul bisericii din Lipova sub turci.

La orele 2 p.m. s'a servit o masă la hotelul „Central“ la care au participat 365 persoane. Aci au vorbit P.S.S. Episcop Grigore, închinând pentru M.S. Regele; d. Bocu, d. subsecr. de stat Ghiță Pop, Tulescu, dr. Bălan, d. Anica și protopop Manoilă. Seara la ora 7 a-vuse loc o conferință festivă la școala de comerț. P.S.S. Episcop Grigore a ținut aci o foarte interesantă și instruc-

tivă cuvântare despre datoria părinților față de copii. Apoi studentul Moga Teodor a recitat o poezie și a cântat corul studenților bănațeni.

Renovarea bisericii a costat 7 milioane din care 3 milioane a dat ministerul cultelor, 6 sute mii directoratul Timișorii, 2 milioane prefectura jud. din Timișoara, 500 de mii orașul Lipova, 200 de mii Camera de comerț din Timișoara, restul fiind adunat prin colectări și donațiuni.

Cu prilejul sfințirii s'au donat bisericii diferite obiecte de valoare. Între donatori am remarcat pe dna S. Bocu dând o copertă de altar din postav roșu, Romul Stoica controlor financiar o covrilă de mătase albă pictată de donator, ds. Tocaci Ida două pernuțe.

O particularitate interesantă a serbării a fost trăsutele sau „tunul civil“ cum îl numeau țărâni care a executat în decursul serbării 360 detunături cari cum ne-a informat mecanicul, au costat 46.000 Lei.

Coresp.

Viito:ul număr al ziarului nostru va apare în ziua de 11 Ianuarie 1931

Vacanța Corpurilor legiuitoare. În comisia bugetară s'a hotărât ca adunarea deputaților și senatului să nu ia vacanță decât pentru prima și a doua zi de Crăciun, urmând ca bugetul să fie votat înainte de anul nou.

BALUL NAȚIONAL al Societății femeilor române din Arad se va ține la 17 Ianuarie 1931.

D. Iuliu Maniu și situația politică din țară

Ni se anunță că Dl. Sever Dan întorcându-se dela Viena unde s'a întâlnit cu dl. Iuliu Maniu, a făcut câteva declarațiuni reprezentanților presei, în legătură cu convorbirile ce le-a avut cu dl. președinte al partidului.

Dl. Iuliu Maniu întrebând asupra unui eventual guvern de personalități, a declarat:

— „Socotesc un astfel de guvern drept o combinație absolut neserioasă, care nu cred că ar putea căpăta viață sub domnia înțeleaptă a Regelui Carol. Eu rămân partizanul politicii constituționale și democratice în al cărei cadru trebuiesc socotite în orice caz partidele politice”

Asupra guvernului actual dl. Maniu a precizat următoarele:

„Guvernul dlui Mironescu este capabil să facă fața tuturor împrejurărilor și are deplină libertate de acțiune. Partidul Național-Tărănesc și implicit, majoritățile parlamentare trebuiesc să-i acorde întreg sprijinul spre a putea asigura o continuă guvernare în scopul salvării statului din criza în care se sbate.

„Cu acest sprijin, actualul guvern — spune dl Maniu — va putea rămâne la cârma statului până în iarna anului 1932, când se încheie legislatura”

D. Iuliu Maniu a curat d-lui Sever Dan să transmită partidului acest cuvânt de ordine: Disciplina, ordine și susținerea guvernului Mironescu care trebuie să guverneze până la terminarea legislației”.

D. Iuliu Maniu a mai declarat d-lui Sever Dan că nu se va reîntoarce în țară de că, cel mai de vreme, la începutul lunii Martie a anului viitor.

Medicii curanți i-au cerut să părăsească Viena și să se repauzeze, câtva timp, într'o localitate balneară din Sudul Franței.

Următor acestor prescripțiuni medicale, d. Iuliu Maniu a părăsit la câteva zile, Viena plecând pe Riveria franceză unde va rămâne trei săptămâni.

După Crăciun, d. Iuliu Maniu va vizita Parisul și Roma, unde va lua contact cu personalitățile politice ale țărilor respective.

Declarațiile dlui Maniu au produs o puternică impresie în toate cercurile politice din Capitală, toate intrigile dovedindu-se cu un efect nul față de unitatea de vederi ce domnește în sânul partidului Național-Tărănesc.

O foarte laudabilă măsură luată de guvern.

Cumpărarea calilor necesari Ministerului Armatei, direct dela crescători.

Cetim în „Vestul” că între 11-18 Noiembrie, Ministerul a delegat o comisiune sub președinția dlui colonel Dobrescu D-tru care a cumpărat cai pentru armată în centrele mai importante din Banat deplasându-se în comunele Giulvăz Perjam, Comloș și Jimbolia.

Scopul acestor cumpărături era ca trebuințele armatei să fie acoperite prin cumpărături făcute direct dela crescători prin excluderea intermediarilor.

În trecut, sub celelalte guverne, aceste cumpărături de cai se făceau prin anumiți furnizori autorizați special de Ministrul Armatei, cari își asigurau șes

partea leului, acordând crescătorilor prețuri derizorii.

De acea înregistrăm cu deosebită plăcere faptul, că acțiunea întreprinsă de guvernul actual, a dat rezultate ferice.

S'au prezentat în total în fața comisiunii 1810 cai, din cari s'au cumpărat pentru armată 81, adică 4 și jum. la sută, în valoare totală de lei 1,176,000 lei, cari s'au plătit în mâna crescătorilor.

Asifel pentru un cal s'a dat în medie un preț de lei 14.519 față de 8-10.000 lei cât se plătea în trecut din partea furnizorilor,

Cele zece porunci de recensământale ziarului „Erdélyi Hirlap”

Articolul publicat în altă parte a ziarului nostru este un răspuns și la cele zece porunci pe cari le dăm mai jos, spicuiind numai unele cari ne lămuresc asupra atitudinii ziarului maghiar. Iată-le.

„Intotdeauna, — așa și la operațiunea recensământului, să te declari cu statornicie maghiar, de naționalitate maghiară dar de cetățenie română! (Oare de ce? Asigurăm ziarul E. H. că știm despre ce este vorba! N. R.)

Să fii persistent lângă maghiarismul tău, limba maternă maghiară, națiunea maghiară, chiar de ai fii constrâns prin cuvinte frumoase, indulecări, promisiuni, amenințări sau violență.

„Pe recensor primește-l complezant, dar să l saluți și să-i vorbești unguerește... (De ce atâta irendentism? N. R.)

„În chestionar să te scrii că ești „ungur”, și vei face dovada maghiarismului tău... Să protestezi de vei fii scris de altă naționalitate.

„Procesul verbal să lsemnezi numai dacă la i înțeles din cuvânt în cuvânt. (Doar nu aveți nevoie și de interpret N. R.)

„Ești maghiar și-ți este o sfântă datorie să te declari maghiar și de limbă maternă maghiară. Ia seama că prin declarația ta hotărăști nu numai asupra sorții tale ci și a copiilor tăi. Să fii ungar până la moarte și Dumnezeu va fi cu tine! (Ne vine în minte: „Hiszek egy Istenben, hiszek... M. O. feltámadásában. Amen!” N. R.)

Imaginează-și oricine și să răspundă, că ce e asta dacă nu curat irendentism pentru care așteptăm să se seziseze parchetul.

Anunțăm pe colaboratorii nostri că bucățile literare cari ni s'au trimis, vor fi publicate în numerile viitoare ale ziarului nostru.

Bugetul anului 1931.

— Buget de sacrificiu în interesul țării. —

Una din preocupările mai de seamă a guvernului prezidat de Dl. Mironescu este să dea țării un buget real echilibrat. Acest buget trebuie să fie seamă pe de o parte de cerințele unui stat în plină ascensiune culturală și politică, învecinat de două părți de popoară, care-i nutresc o dușmănie de moarte și pe cari nu mai o armată bine echipată îi poate ține la respectul convenit, ear pe de altă parte o mulțime de tineri bacalaureați și licențiați trebuie să-și găsească plasamentul potrivit pregătirilor lor școlare.

Nu-i mai puțin adevărat însă, că nici resursele de finanțare ale bugetului nu trebuie puse la o prea mare încercare.

Știm cu toții că, datorită crizei care bântue întreaga lume veniturile indirecte sunt mult sub cifra necesară la-coperirilor bugetare, așa că numai o noauă sporire a impozitelor a'r putea contrabalansa scăderile dela rubrica veniturilor indirecte. La așa ceva însă numai un smintit s'ar putea gândi în împrejurările economice de azi.

Ce-i rămânea deci guvernului să facă? După o matură chibzuială s'a ajuns la următoarele soluțiuni: S'au făcut

toate economiile posibile la materialele ex: nici un minister nu va avea decât un singur automobil, care apoi nu va fi folosit numai în cazuri strict necesare de serviciu. Toți diurniștii au fost suprimați. Nimeni nu va putea primi mai mult de un singur salariu dela stat. Și pentru a se putea ajunge la o echilibrare reală să vor face chiar și reduceri simțitoare în salariile funcționarilor de stat. Însuș M. S. Regele a renunțat de bună voie la 22% din lista Sa civilă. Aceasta va fi un frumos exemplu pentru cei cari se alarmează și protestează când trebuie să aducă jertfe mai mici sau mai mari în interesul superior al Statului. Deci noi poporul trebuie să fim alături de cei cari vor să acă regula în finanțele satului. Bugetul țării dacă-l finanțăm cu toții nu trebuie să fie numai pentru unii vacă de muls; iar pentru alții o traistă spartă la fund. Dorim din tot sufletul nostru să se institue o regulă strictă și anume:

Cine dă, să dea atât cât omenește poate da; ear cine primește, să se bucure de ceia ce i se poate acorda.

N. A.

Cronică externă

Regim parlamentar sau dictatură? Democrație sau tiranie?

Considerații pe marginea evenimentelor din Spania.

În Spania, dela demisia dictatorului Primo de Rivera, nu se poate spune că a fost liniște în adevăratul înțeles al cuvântului. S'a angajat o luptă surdă, misterioasă, luptă pe viață și pe moarte, între două concepții de politică: Democrație și tiranie, sau mai pe înțeles, între regimul parlamentar bazat pe votul universal și între dictatură, care presupune concentrarea tuturor puterilor în mâna unui singur omar, ce guvernează după bunul său plac. Bine înțeles, fiecare din aceste două maniere de guvernare, își are părțile ei bune și rele. Dictatura își are rostul ei, când în țară sunt mișcări subverzive, care fără nici un motiv, caută să turbure liniștea poporului. În asemenea împrejurări guvernarea de unul singur — dictatura — e bună, pentru că poate să ia hotărâri rezezi și care-și arată imediat efectul. Într'un caz similar, guvernul bazat pe votul universal, pe parlament, nu poate lua astfel de hotărâri decât în urma unei aprobări a deputaților, sau în cel mai bun caz, a consiliului de miniștri. Toate aceste cer însă timp, și în timpul pierdut cu formalitățile aceste cine știe ce se poate întâmpla. Apoi, regimul parlamentar prezintă și inconvenientul că are în mijlocul său și membrii ai așa ziselor „ligi pentru drepturile omului” care imediat te impunge în coastă cu o interpelare, întrebând și zbierrând din toți bojocii, că pedepsirea agenților provocatori e un atentat la bunul renume al omenirii. Deci piedeci și iar piedeci. Vorbărie goală și-n timpul acesta țara se poate prăpădi. Acești îndrăgostiți ai teoriilor absurde nici că le pasă. Cam aceasta era situația în Italia înainte de venirea lui Mussolini și în Spania dinaintea lui Primo de Rivera. Cât ce aceștia au pus mâna pe frânele puterii, situația s'a schimbat, iar palavragii legii drepturilor omului zbiară, în contra lor de-ți asurzesc urechile.

În Franța de pildă e altfel. Dela debarcarec împăratului Napoleon a III-lea, democrația e stăpână în Franța. Și nimeni nu se poate plânge de nimic. Toate merg bine, țara, din punctul de vedere economic, e într'o stare înfloritoare: e singura țară din Europa care nu cunoaște șomajul. Natural și în Franța democrația și-a făcut micile ei panamele, dar fiind țara de origine a democrației, nimeni nu a zis o vorbă. Singur grupul regalist, grupat în jurul ziarului „Acțiunea franceză” îi mai scutură nițel.

În lumina celor de mai sus să privim evenimentele cari au avut loc în ultimile zile în Spania.

În timpul din urmă a guvernării lui Primo de Rivera, începuseră să se a-rate oarecari mișcări cu caracter revoluționar, ceea ce denota — dar cine să observe faptul — că generalul nu mai are puterea dinainte. Lui Primo de Rivera, ia urmat generalul Berengner. Acesta era și mai slab. Între timp se întoarsese în țară și șeful republicanilor, scriitorul Mignel de Unamuno. Mișcarea revoluționară prindea rădăcini tot mai adânci. Dar această mișcare e artificială. Aderă la ea numai tineretul — studenții — și militarii. Grosul populației rămânea indiferent. Conducerea revoluției o avea aviatorul Franco. În zilele trecute revoluția a izbucnit. Câteva zile au urmat lupte între trupele guvernamentale și cele ce trecuseră de partea răsculaților. Victoria oscială când de-o parte când de cealaltă. Marți, revoluționarii au fost înfrânți, și aviatorul Franco a fugit în Portugalia. Cauza înfrângerii e, după mărturisirea lui Franco, poporul care nu aderase la revoluție.

Concluzia? A fost numai o luptă între guvernarea pe baza votului universal și între democrație. Ce va însemna pentru poporul Spaniol acest lucru nu se poate prooroci.

S. Micleg.

Inscrieți-Vă în listele electorale.

Cităm aci dispozițiile legii în vigoare pentru a servi ca informațiune tuturor celor neînscrși în listele electorale deci pentru cei omiși și pentru cei cari au împlinit vârsta de 21 ani.

art. 15. Revizuirea anuală a listelor electorale se va face în toată luna lui Decembrie. În cursul acestei luni autoritățile competente vor întocmi liste de cei cari au dobândit între timp dreptul de a fi alegători, precum și de cei cari au pierdut acest drept din diferite cauze.

Aceste liste vor sta afișate în tot cursul lunii Ianuarie. Orice cetățean are dreptul în tot acest timp să adreseze judecătorului respectiv cereri sau contestațiuni în contra modificărilor afișate. Ștergerile se vor comunica ale-

gătorului sub luare de dovadă prin administrație.

Judecătorul judecă după procedura arătată în art. precedent, până la 1 Martie, toate cererile și contestațiunile ce i s'au adresat și comunică rezultatul lor cel mult până la 15 Martie primăriilor respective, cari sunt datorare a se conforma transcriind în registrul permanent modificările rezultate din revizuirea listelor. Aceleași modificări se vor trece și în registrul electoral al judecătoriei.

Deci, cetiți aceste dispozițiuni ale legii electorale și cereți înscrierea până la 31 Decembrie a.c. Dacă primăria v'a omis din liste faceți contestațiune la judecătoria de ocol.

Un gest frumos al d-lui Vidrighin.

Dl Inginer St. Vidrighin, directorul general al Căilor Ferate Române, a cerut înscris Consiliului de administrație al Casei Autonome CFR. să-i reducă cu 25 la sută salariul și toate amputamentele ce-i se plătesc conform contractului pe care dsa îl are cu această instituție.

Dl Ioan Răducanu, ministrul comunicațiilor, a luat act cu plăcere de frumosul gest al dlui Vidrighin. Oare ce rău or mai spune liberalii de acest om care a pus rânduială în căile noastre ferate?!

Parlamentul

D. Cuza și evreii.

Intr'una din ședințele parlamentului ținute decurând, d. A. C. Cuza a dat în vileag o declarațiune eare ne face să ne îndoim de patriotismul d-sale. D sa a spus că tratatele de pace sunt o operă a evreilor și că revizuirea lor se impune. D. Cuza nu și-a dat seama că având ură pe evreii francezi și englezi sprijinește pe evreii maghiari cari încă ar vrea revizuirea tratatelor, dar numai pentru a ni se răpi Ardealul. Ne întrebăm este d. Cuza antisemit serios sau r.u., pentru că în politică pare a nu fi deloc serios. Și întrebăm, de când această poveste că tratatele de pace cari ne au adus libertatea sunt opera evreilor?

D. Cuza nu dovedește cu nimic!

Calendarul primei săptămâni a anului 1931.

1. Joi. — Sf. Vasile. Anul nou
2. Vineri — Silvestru, Papa Romei
3. Sâmbătă — Proorocul Meleahia și muc. Gordie.
4. Duminică. — Soborul sf. Apostoli și Cuv. Teoctist.
5. Luni — Muc. Teopent.
6. Marți — Botezul Domnului.
7. Mercuri — Sf. Ioan Botezătorul.
8. Joi. — Cuv. Gh. Hozevit, Domnica
9. Vineri — Muc. Poleuct.
10. Sâmbătă — Grigore Episcopul Nisei
11. Duminică — Cuv. Teodosie.

Spectacole.

Șoarecele de biserică

Miercuri seara s'a jucat de către trupa Teatrului Ventura din Capitală, în turneu prin țară, comedia scriitorului maghiar Fodor Lászlo, »Șoarece de biserică«.

Subiectul, din viața Vienei de după război, cu sărăcie și lipsa de lucru. Piesa e archicunoscută, astfel că nu insistăm asupra ei.

În rolurile principale au fost dșoara Leny Caler, dnii Bullinski și Chamel. Interpretarea a fost bună.

În cursul pauzei, am auzit diferite aprecieri asupra întepretării, aprecieri venite din partea unor persoane cari au avut ocazia să vadă această piesă, la Budapesta și Arad, jucate de artiști maghiari. Ei bine, aceste aprecieri erau unanime în a recunoaște interpretarea Șoarecelui de biserică, predată de artiștii români, a fost mult superioară, interpretării de care s'a bucurat la Budapesta. Artiștii maghiari, în rolurile deținute de dșoara Leny Caler și d. Bullinski, nici pe departe nu s'au apropiat de aceștia din urmă. Ne bucurăm împreună cu cei ce au constatat aceasta.

S. Rașcu

Pentru abonații noștri. Cercetând registrele noastre de încasări am, găsit că mulți dintre abonații noștri nu și-au plătit abonamentele scadente. Fașem un călduros apel la On. abonați și îi rugăm a nu întârzia cu plățile pentru că orice întârziere ne pune în situație grea financiară.

— Administrația —

Știri diferite.

Urăm tuturor cetitorilor, abonaților și sprijinitorilor noștri sărbători fericite și un an mai bun și fericit.

D. Mironescu în una din ultimele ședințe ale Camerei a declarat că încă 'ainte de 1 Ianuarie se va depune la camera legea pentru înființarea Casei de asanare a datoriilor agricole precum și legea contra cametei.

Fuzionarea tineretului naț-tăr cu „Chemarea“ Săptămâna trecută a avut loc la București o constătuire a tineretului național-tărănesc din capitală la care a participat și d. ministru de interne Ion Mihalache. În această ședință s'a hotărât să se ia o înțelegere pentru o fuzionare cu chemariștii din Ardeal.

Se amână reducerea funcționarilor? Sub acest titlu cetim într'un ziar din capitală că în urma audienței funcționarilor la Rege, reducerea funcționarilor s'ar amâna pe luna Februarie sau Martie pe când s'ar fi amânat și dăpunerea legii de reorganizare a ministerelor și cea de încadrare a funcționarilor publici. Problema reducerii se va discuta din nou într'un consiliu de ministri.

Se reduc salariile funcționarilor și în Italia. Senatul a început discuția proiectului de lege pentru reducerea salariilor funcționarilor de Stat și din toate administrațiile publice.

Cu acest prilej, d-l Mussolini a ținut un important discurs, examinând situația economică italiană și mondială pentru a explica politica economică a guvernului și scopurile pe care le urmărește.

Desființare de școli secundare Guvernul, pentru a face mai mari economii a desființat 72 școli secundare, între cari mai multe gimnazii și licee. Din directoratul Timișorii au fost desființate o școală sup. de comerț din Lugoj și una din Oradea mare. La Timișoara au fost desființate o școală elementară de băieți și școala de menaj. La Arad n'a fost desființată nici o școală.

Salariizarea pretorilor. În una din ultimele ședințe a subcomisiei bugetare discutându-se și asupra salariizării pretorilor, d. raportor Călinescu a declarat că salariile pretorilor vor rămâne aceleași, întrucât reducerea de 7000 li se va da sub o formă de indemnizații.

Nu se vor mai face licențieri de personal la c. f. r. O delegație a asociației „Mișcarea“, compusă din d-nii Radu Dragomirescu, Dinu Ștefan, Ion Diaconescu, Ștefan Mircea, Ilie Nicolae, Em. Glodeanu, J. Constantinescu, s'a prezentat d-lui Vidrighin, directorul general de personal.

Delegația a prezentat d-lui director general, un memoriu privitor la licențierile de personal.

D. Vidrighin a promis delegației că va înceta licențierile și nu va mai aproba propunerile pe ziua de 15 Decembrie. Directorul general a mai admis propunerea delegației ca personalul pri-soselnic să fie menținut în serviciu prin sacrificiul salariului de 1, 2 și 3 zile luner, făcut de bună voie de personalul de mișcare și linie, care rămâne în serviciu.

Procesul funcționarilor orașului Arad intentat primăriei a fost fixat de Curtea de casație din București pe ziua de 10 Martie a. c. Acest nou termen s'a fixat din cauza că reprezentantul municipiului s'a îmbolnăvit și n'a putut lua parte la desbaterea din 19 Dec. a. c.

Suprimarea diurnelor comisiei de examinare a șoferilor. Ministerul de interne a comunicat prefecturilor de județe din țară că a suprimat diurnele Comisiunilor pentru verificarea automobilelor și examinarea șoferilor, aceste însărcinări fiind considerate că sunt executate în timpul serviciului fixat pentru funcționari la șapte ore pe zi.

Diurne nu pot fi acordate decât acelor membri cari nu sunt funcționari.

Pensionări de funcționari. Mai mulți funcționari, în număr de 18 dela primăria orașului Arad au cerut să fie pensionați ca împlinind limita de vârstă sau maximul duratei de serviciu. Intre petiționari am reținut numele d-lui Pocioianu șeful serv. adm. Martinovici șeful percepteurului Pinter, Exterde, L. Dârlea șeful serv. ecom. Lucaciu Lud, Sperneac. Primim informația că primăria va face și câteva concedieri de funcționari din motive economice bugetare.

Pentru estințirea vieții. Un ziar din capitală a lansat știrea că d. ministru Manoilescu ar intenționa să ia înțelegere cu marii industriași pentru a se scădea prețurile mărfurilor. Aceasta estințire e așteptată de întreaga țară și mai ales de țărăniime, care trebuie să-și vindă produsele agricole pe prețuri mici.

Un serviciu financiar la directorate. Primim știrea că la directorate se va înființa câte-un serviciu financiar. În urma intervenției d-lui Sever Bocu care se ocupă în mod intens cu organizarea directoratului din Timișoara. Noul serviciu ar avea două secțiuni importante secția contribuțiilor și secțiunea timbrului și impozitului pe acte și fapte juridice.

Importanța acestor secțiuni, se poate vedea din atribuțiunile mari ce le au, ca de exemplu aprobarea, evidența și administrarea proceselor verbale la contribuțiunile directe, până la suma de zece mii lei CU DREPTUL DE A REDUCE AMENZILE; eliberarea livretelor pentru debite de spirit denaturat. eliberarea autorizațiilor pentru benzina grea, aprobarea produselor petrolifere, judecarea contravențiilor de petrol. aprobarea de uleiuri vegetale, condamnarea contravențiilor până la o omendă de o sută de mii de lei, asupra contravențiilor la legea zahărului, etc.

Dela Serviciul tehnic al orașului Arad.

În ziua de 28. Decembrie 1930 după masă la ora 6, dl. consilier ing. Sava Gouiu va ține în sala mare de ședință a Primăriei Arad o expunere asupra modului de construire de case prin Casa Autonomă a Construcțiilor. Planurile și devizele se pot vedea la Serviciul tehnic al Primăriei. Costul unei case se va achita în 15 ani în rate lunare.

Părerile libere:**Soluția justă a crizei economice dela noi.**

Nu insist să descriu amănunțit situația deplorabilă de azi a economiei noastre, fiindcă o simte și vede fiecare om. Și așa vrea să-mi fie vorba de nimica, dacă imi exprim părerea, că sărăcia încă nu și-a ajuns culmea.

Incontestabil că dezastrul economic este cauzat de războiul mondial și în linii generale voi și arăta aceasta.

În războiu sau risipit imense bunuri. Producția a scăzut. Stocurile s-au epuizat complet. Dările s-au mărit. Populația a însărcit. Statul s-a îndatorat. Iar după războiu, Statul, pentru ca să și ușureze sarcinile și pe de altă parte, să dea posibilitate populației să se refacă, a încercat aceasta prin admiterea inflației. Banul devine astfel o măsură nestabilă a valorii. Bani se câștigă ușor însă neavând populația încredere în ei, caută fiecare să cumpere realități. Datoriile vechi se achită cu ușurință și oamenii dornici de a se îmbogăți, indemnăți de acest fapt, iau împrumuturi și cumpără averi pe datorie. Fiind împrumuturile căutate, dobânda banilor a crescut la procente fabuloase. Prin aceasta prețurile bunurilor se urcă cu 40-100% peste valoarea lor reală. În 1926 Leul a început pe neașteptate să-și mențină cursul. Populația așteaptă. Nesiguranța dăinuiește vre-o doi ani. Debitorii plătesc doar abea dobânzile, cari le stoarcă tot câștigul lor. Și aceasta-i situația la stabilizarea Leului, dela care s-au sperat așa de multe.

Stabilizarea, făcându-se la cursul zilei, aduce cu sine micșorarea prețurilor la valoarea reală a bunurilor. Tot atunci intervine în economia mondială, supraproducția și deosebi la produsele agricole care iarăși își are originea în războiu. Deci, pe de o parte inflația, pe de alta, supraproducția, și lesce puternic scăderea prețurilor la realități, încât prețul pământului de excede la optime, față de 1926. Toată lumea este debitoare din timpul inflației cu sume, cari demultiori întrec întregul lor avut. Creditorii, după ce timp de atâția ani au încasat dobânzi grase, au astfel creanțe imobilizate și pe jumătate dubioase.

Astăzi debitorii nu mai pot plăti, li este stoarsă puterea. Băncile cer moratoriu. Singuri, deponenții și acționarii, cari în tot timpul acesta au beneficiat de dobânzi mari, astăzi cu banii lor, dacă-i au mobili, pot cumpăra averi de 5-10 ori mai mari ca înainte de stabilizare. La această servește de exemplu nimerit, întâmplarea unui țaran, care după averea sa de 20 de jug. pământ a deus tot câștigul de pe doi ani, 1925 și 1926 în bancă și acum dispunea de suma de 150.000.— Lei. Vecinu-său, care deasemenea avea vre-o 15 jug. pământ, a preferat să cumpere încă 10 jug. pământ. firește s'a îndatorat și la bancă cu 250.000.— Lei, fiindcă pământul era cu 60.000.— Lei jug. și nu avea bani deajuns. Dar de atunci nu a mai putut plăti din capital că era prea mare dobânda și acum i s'a licitat averea. Și ce credeți, cine a cumpărat-o? Vecinul său și încă pe banii depeși din venitul de pe doi ani a unei averi tot așa de mare. Exemple de astea sunt nenumărate și nu numai în ramura agricolă, ci în toate celelalte ramuri a economiei.

În rezumat reese, că valoarea averii

debitorilor a scăzut cu atâta, cu cât a crescut puterea de cumpărare a posesorilor de bani. Deci în mod natural, să impune necondiționat echilibrarea, cu atât mai vârtos, că fiind câtimea împrumuturilor egală cu a creanțelor, iar numărul debitorilor cel puțin 80% din populație, față de cel al creditorilor de cel mult 20%.

Echilibrarea, care este unica soluție reală și eficace, să se înfăptuiască, nu prin dejmă sau bir, ci prin schimbarea stabilizării Leului reducându-i-se cursul la cel puțin 50%, prin dublarea stocului biletelor din circulație.

Prin aceasta operație, debitorii devin solvabili. Creditorii vor avea creanțe bune și lichide, ceea ce va încuraja circulația, în comerț, industrie, etc. iar dobânda va scădea dela sine. Pentru ca obligamentele Statului, cari sunt în valută forte, să aibă acoperirea suficientă, se va urca impozitele în aceeași proporție. Nu e în aceasta operațiune nimic riscant și nimic ilegal.

Lucrările stabilizării au fost începute de regimul vechiu și dacă urzeala e rea și plină de crâmpite, toată brânza nu ajunge două parale. Firul a fost început de oameni străini de interesele obștești, pe cari, la 6 Maiu 1928, în Alba-Iulia, poporul dornic de dreptate săi alunge și să pretindă ca treburile obștești să fie conduse de adevărații lui reprezentanți din partidul național-fărănesc. Încrederea poporului este și azi nelimitată în conducătorii lui, deci nelimitată să fie și autoritatea reprezentanților lui.

M.Ci

**Repede și sigur
ajungi la rezultat**

Dacă inserțiile și reclamele te publici în ziarul „ROMÂNUL“

D. dr. Căndea secretarul general dela ministerul sănătății publice a demisionat. Cauza demisiei pare a fi după cât a transpirat în public, niște conflicte de ordin intern de serviciu.

A fost bătut și jăfuit. Reghiș Ion țaran din Chereluș pe când venea de la târg din comuna Cermei unde vindu-se o pereche de boi, s'a oprit în colonia comunei Gurba unde voia să cumpere niște viței și a tras să dormă la femeea Saveta Bișorca Avram într'un grajd. Noaptea, a fost ridicat de indivizii Drăgan Ambrozie. Drăgan Crăciun, Bun Pavel și Drăgan Ion din acea colonie, cari l-au dus în câmp, l-au bătut grav și l-au jefuit de 18.600 Lei prețul boilor vânduți. Fap-tuitorii au fost predați parchetului Arad.

Revelionul românesc

Cercul Românesc din Arad aranjează în preseara anului nou un bal în toate saloanele sale din edificiul teatrului. Organizarea lui a început deja, intrucât pe ziua de Luni, 15 crt a fost convocată și ținută în sala de conversații a cercului, o consfătuire la care au luat parte d-nii Dr. A. Botiș medic, Dr. R. Moga, chestorul poliției, ing. A. Filip, Maior Madancovici, Căp. Virgil Rusu, Căp. A. Popovici, Pompiliu Putici, A. Avramescu, R. Cismaș, Liviu Lazar, A. Bogdan și B. Păcuraru, directorul Cercului. S'au discutat toate chestiunile pentru a sigura reușita acestui bal tradițional.

Pentru conducerea chestiunilor tehnice de organizare a fost exmis un comitet restrâns, sub președinția dlui Dr. A. Botiș și din care mai fac parte d-nii Chestor R. Moga, Ing. Tr. Butoiescu, Ing. A. Filip și B. Păcuraru; iar Comisia complexă va ține o a doua ședință înainte de anul nou la Cercul Românesc, când apoi se vor discuta pe larg toate măsurile găsite

de bune de comitetul restrâns. La aceasta a doua consfătuire vor putea lua parte și alte persoane. cari voiesc a contribui pentru reușirea balului.

Cercul Românesc, ne având încă completă lista adreselor intelectualilor români din Arad, roagă pe acești ca pe toți, ceice doresc să ia parte la balul amintit, ori la alte intruniri organizate de cerc, să-și comunice adresa sau de-a dreptul Cercul Românesc, sau indirect prin vre-unul din domnii aranjatori amintiți, cari s'au angajat să adune asemenea date. Este trebuință de a ști adresa tuturor, fiindcă sunt și persoane nou venite și necunoscute încă cercului; de altă parte experiența trecutului apropiat arătat, ca participarea trebuie anunțată anticipat, ca să se poată rezerva din timp mese pe seama participanților, — să nu fie nici o supărare ori nemulțumire.

Pentru bal se vor trimite invitări speciale.

—o—

Condamnarea a trei foști deputați liberali din Bihor.

O enormă senzație a produs sentința judecătorească din județul Bihor, prin care au fost condamnați la pușcărie 3 foști deputați liberali din Bihor, acuzați pentru fraudă în dauna cooperativei „Codrul“.

Judecătoria a condamnat pe Iosif Stară la 2 ani închisoare și 500.000 lei despăgubiri civile, pe Gheorghe Rusu, la 2 ani închisoare și 4000.000 lei despăgubiri civile, iar pe Vasile Beuca, la 6 luni închisoare și 109.000 lei despăgubiri civile. Toți acești trei condamnați au fost deputați liberali în județul Bihor.

Cei alți acuzați au fost puși în libertate.

Condamnare de comuniști la B-Pesta. Tribunalul din Budapesta după două săptămâni de ședințe zilnice s'a pronunțat în procesul celor 41 de comuniști acuzați de propagandă subversivă contra Statului.

Cei doi primi acuzați, șefii organizației anume fostul director al Centralei telefonice inter-urbane din Moscova, Ferdinand Weiss și ziaristul Mihail Hay, cari au întreținut legătura directă cu Moscova, au fost condamnați la câte 7 ani și jumătate carceră. Restul acuzaților au fost condamnați la pedepse mai mici.

6 acuzați au fost condamnați la pedepse între 20 și 26 de luni de închisoare, 21 acuzați dela o lună la 20 de luni închisoare. Doi acuzați au fost achitați.

Comercianți!

Când merg afacerile vine clientul singur. Când nu merg trebuie să-l cauți. Folosiți publicitatea noastră pentru atragerea clientului.

Primăria Municipiului Arad.
Serviciul Administrativ.
No 35818/1930.

Publicațiune.

Aducem la cunoștința tuturor, că în viitor identitatea personală a cetățenilor se va putea face prin carnetele de identitate, cari vor conține și părțile de alegător la municipiu, Cameră și Senat.

Carnetele de identitate pentru membrii municipiului nostru vor fi eliberate cu începerea 3. Ianuarie 1931 în camerele Nr. 86 din clădirea principală a primăriei în fiecare zi de lucru dela oarele 9-14 și 16-19.

Se vor prezenta personal toți indivizii, cari sunt recunoscuți membrii al municipiului Arad, trecuți de 21 ani, și femeile căsătorite, văduve, ori divorțate, înaintând două fotografii de lățimea 8 cm. lungimea 12 cm și buletinul de înscriere al biroului populației, iar drept cost al carnetului 10. lei (zece) de bucată și după posibilitate să ne arate și certificatele de alegător dela ultimele alegeri comunale și parlamentare.

Lucrările se încep la data de mai sus și vor continua până la terminare așadar publicul este rugat să nu producă aglomerații, deoarece fiecare va fi înscris.

Persoanele cari nu sunt înscrise în lista membrilor municipiului, sunt rugate să nu îngreuneze lucrările prin cererea de lămuriri, deoarece înscriitorii nu pot face recunoașterea calității lor de membri ai comunei, ci aceea se vor putea cere dela consiliul municipiului, iar pentru lămuriri se pot adresa serviciului administrativ al primăriei (camerile 96 și 97).

Arad, la 13. Decembrie 1930.

Primar: (ss) Dr. Luțai   Secretar General: (ss) St. Olariu

Pentru conformitate:
Indiscifrabil.

Citiți și răspândiți
„Românul“

Românul

B

Cuvinte de Crăciun.

Ce este Crăciunul?... Motiv de vacanță, la școli, — prilej de tăiat porcii, care-s prea mulți, — amintirea tuturor că numai Unul S-a născut, fără să moară . . . și acoperirea deficitelor c.f.r. prin transformarea vagoanelor în cutii de sardele!

Acestea toate, pentru glumeți însă! Pentru restul oamenilor, Crăciunul continuă să fie un simbol: **Venirea lui Dumnezeu pe pământ, luminându-i omului căile adevărului!**

Prin nașterea lui Adam, Atotputernicul întronase pe pământ numai puterea fizică; prin coborârea Duhului Sfânt, — în Fiul Omului Dumnezeirea adăoga materiei și puterea spiritului, din lipsa căreia omul începuse a se apropia de animal!

Din aceia zi — astăzi 1930 ani — pământul se poate socoti drept „mâna dreaptă“ a Dumnezeirii. Că, între timp, omul a continuat să săvârșească pe pământ, gândurile Atotputernicului, sau, că azi se trudește încă — spre acest final — nimeni nu poate ști!

Singur Dumnezeu, care vede toate, ne poate judeca faptele! În preajma aniversării nașterii Fiului Său, simțim parcă, ceva care ne curăță gândurile și ne face mai buni.

Să fie oare, în această zi Dumnezeu mai aproape de noi? Nu cred!

Că noi, cugetându-ne la nașterea Fiului Său, deci la El, ne simțim mai aproape de El, poate!

Dece nu putem fi tot atât de aproape și în restul zilelor anului? Suntem numai niște bieți oameni!...

Urăm tuturor celorților, abonaților și sprijinitorilor noștri sărbători ferice și un an mai bun și fericit.

Tocuri și pingele.

Doi comis-voiajori stau de vorbă în tren. Fiecare-și laudă marfa:

Patronul meu așa tocuri de cauciuc are încât gheata se poate roade de tot, și totuși tocul rămâne întreg.

Asta-i nimic, răspunse al doilea Noi astfel de pingele avem, încât un om a sărit dela etajul al 10-lea, s'a plimbat 2 săptămâni prin aer și pe urmă a trebuit să-l impuște, să nu moară de foame.

Sfeos

Darurile lui Moș Crăciun, pentru arădani.

Ca iubitor de datini, — deși sunt vremuri grele —
Vă-aduc câteva daruri . . . Să-aveți parte de ele,
Că vi le dau din suflet! . . . Nu-s cine știe ce.
Dar știți proverbul ăla cu „darul“, . . . Vorba e,
Că am putut, în fine, ca pentru arădani
Să-aduc câteva daruri, să nu mă coste bani!

Priviți căpșorulăsta . . . cu însumi l-am tăiat
Din trupul strivit groaznic, de-un grandios palat

Ce peste el căzuse! . . . »Când-i-a« căzut în spate
Desprinsu-l-am cu grije, spunându-mi: „pe-ăsta frate
In dar i-l voi aduce și personal, chiar eu,
Aceluia ce-i zice doctor Iustin Marșeu!

Asta-i o jucărie, ceva cam complicată!
E-un fel de păpușică, nu zice „mama“, „tată“,
Și dacă apeși colea, unde doar Gusti scrie,
Numai decât începe să facă-o gălăgie,
De crezi, că ar conduce orchestra lui Bachman!

— Deși parte bătrână, nu are nici un an!
Și fiindcă-i scris pe dânsa, un nume, nu mai stau
La gânduri, și lui Gusti, în dar, am să i-o dau!
Acuma vine asta! . . . E coada unui drac!
E tot ce pentru Moga, eu am putut să fac . . .
Prin ea devine-o forță, mai dihai ca Maciste!
Putând chiar din nimica, comploturi comuniste
Să scoată! . . .

Uite-acuma portretul lui Vintilă!
— Trimis lui conu Mișu, să-l ia blazon la vilă —
Și dacă adresantul n'o ști să-i talmăcească
Simbolul, să îi spuneti, că'n țara românească
Domni-vor iar Brătenii, când domnul din portret
Va fi văzut: la teatru, la bal, sau cabaret! . . .

Aceasta este-o stemă! . . . — Pe ea se află — un
[parc,

O armă, o stradă nouă, — brodată cu un arc
De-otomobil, și'n fine mai jos un cinema!
— Uitam funcționarul, de jici ce parcă — vrea
Să spună: „pân la urmă, noi ne vom judeca!“
Să i-o predați lui Luțai, — atâta bietul are! —
Am vrut să i-o dau însu-mi, da-i dus . . . la vânză-
[toare!]

Acum o figură de foi! . . . e-un dar de preț
Pentru Vasile Goldiș! . . . Discursul plângăreț
Care acuma urmează, îl dau lui Barabaș
In cinste, că lui Goldiș, i-a fost în fine naș!

La rând vine o babă . . . ași vrea că să o dau
Unui stimat director de presă . . . hai să „sauer-
ber“ bantul, de-altă dată, s-a supăra și eu
Nu urmăresc vre-o vrajă! . . . Nu stă în felul meu
Să-aduc jicniri neroade persoanelor de seamă!

Să trecem înainte . . . Uite aci o damă! . . .
E nostimă și bine . . . O dau lui Kirculescu!
Ăst angrosist de carne, e-a lui Maior Penescu . . .

Spre aducere aminte, să-i trească fiori,
Dau doi schimbăși. „cu vază“, la tot atât Maiori!
Acesta e „Aradul“, îl dau, spre pomenire.

Lui Crișan Ascaniu . . . atât din „Infrățire“
Rămas-a! . . . Uite-acuma vine un dar

— de-l rar! —
El aparține unei cucoane! . . . E blazonul,
Ce-i fu luat odată, când bântui „grifonul“
Prin țara românească . . . E-un dar de prin bătrâni
— Din vremurile, când „Von“-ul era și la români!

Lui Brutus Păcuraru, îi dau acest Maio,
In care să-i servească pe cei din cazinou! . . .
Lui Vlad îi dau galonul, care îl tot pân . . .
Lui Al. Constantinescu îi dau tot ce gândește . . .
Când are-n față unul tot liberal sadea! . . .
Lui Cristea Niculescu . . . îi dau demisia! . . .

Pentru Ghițică Sârbu, aduc proverbul care
Vorbește de-acea minte, ce-i vine, când n'o are
Romanu 'ntâta oară! . . . Lui Ursu i-am adus
Dela Georget Brăteanu, e vorbă, pe ascuns! . . .
Ziarului „Românul“ îi dau ce-i lipsește:

Director! . . . Iar „Tribunei“, care cam lăncezește
Îi dau un „ritm de-l nou!“ . . . Pe Velici într'un cor,
La Cameră să-l trecem! . . . Iar fie drag popor,
Pe care 'n aste stanțe, te trec în grup comun,
Ți-aduc doar două vorbe: „răbdare“ și „tutun“.

La anul, cine știe!, . . . Și-acum, ca încheiere:
Guvernului de astăzi, i-aduc din nou „Putere“.
Dar nu-i domnește parcă, dacă ași încheia
Făr să aduc și țării ceva . . . Că-i țara mea! . . .
Ei îi redau podoaba, din vremuri de-altă dată . . .

Azi mare-i și frumoasă . . . Să fie și bogată
In tinere vlăstare, care ne-au dat Mărăștii,
Oituz, Doaga, Prunaru și-n urmă Mărăștii!

P. A. N.

Inf. Colaboratorul nostru ocazional d. P. A. N. își va continua urările de Anul Nou în numărul viitor.

De anul nou.

Așa ne grăește Domnul
Să ascultăm cu tot omul,
Că în lume este moarte,
Rea nemilostivă foarte:
Cari în ori și ce vreme
De nimenea nu se teme:
De bătrân nu i-e rușine,
La cel tânăr încă vine!
De bogăți nu se sfieste.
De viteji nu se ferește,
La 'mpărat cu sila merge
Și din lume pe toți șterge.
Și cine e de ce treabă,
Îl răpește nu-l întreabă.

Mare ori mic, nu alege,
D'opotrivă îi culege.
Și când voiește să vie,
Nu-i dă veste ca să știe,
Ci și când se desfătează,
Viața, pe loc îi scurtează
Bani, avere nu ia mită
Ruga nu este primită,
Să ceară să-i mai lungească
Viața să se pocăiască.
Ci precum îl nemereste,
Îndată îl și trânteste,
Și în mormânt mort, îl bagă,
Tocmai când e lumea dragă!
Apoi după a sa faptă,
Pomenire își așteaptă.

De a făcut ceva rele,
Îi răsun blestemuri grele,
Iar de va fi făcut bine,
Bine îl cuvântă oricine.
Această zi prea sfințită
Și sărbătoare slăvită:
Urăm cu toții să vă fie
In mulți ani cu bucurie,
S'aveți zile senine.
Și să petreceți cu bine,
La anu și la mulți ani!

**Citiți și răspândiți
„Românul“**

Radiofonia la țară.

Cetitorule, mă iartă că îți scriu în poezie,
Dar »Românul« poruncise că așa treb'ie să fie;
Și de nu v'a plăcut rima,
La asta numa' popa-i vina.
Și de versul a secăt,
Să știți: Chioru l-a mâncat!
Să vă spun dar' o poveste
Bună, rea, așa cum este.

Dar deodată altă vorbă, pe o limbă strigoiască
Incepe din nou să grăiască:
„Hallo, radio Budapeșt“ — E,
Auzi pe ungur, cere peștel!

— Titore dar trebă-i asta? Eu și tu aici în stra-
[dă, iar înuntru pește-vin!
Să știi că deacuma iată, n'am cu popa nici în mâneacă
[nici în clin.,

El e prieten și cu neamtu, ungur, tătar și cu turc,
Io mă duc acum' acasă fără vorbă, să mă culc.
Popa nu-i mai popa nostru și d'o fi al meu nu e
Chiar și de m'a face satul să mănânc deacum cue.
Treabă românească-i asta, să te ortăcești cu nemții
Și să mânci, să bei cu ei? Ba și flaută, ba și laută
Și pe noi nici că ne caută,
Ci ne lasă la fereastră? . . .

Chiorule, să știi că asta
E chiar trebă țigănească!
Titorul ca nici odată supărat, găsi cu cale
Că tot satul să dea jalbă mâine Preasfinției-Sale.
Decât așa spurcată trebă ce-i acum la popa 'ncasă
Clopotul mai bine tacă și de popă să nu-i pasă.

În altă zi ardea tot satul că popa cu străini 'pactează
S'ortăcește și-și petrece toată ziua în casă.
— Haida la notar îndată și să-l caute pe primar,
Satu' nu-l, mai vrea pe popa chiar de-i dulce sau amar.
Știa satu' vorba veche, ce-o spuneau încă bătrânii:
Cine-ar îndrăgi străinii, să-i mănăce inima câinii!
Și făcând harabură cerea grabnică lecuială
Să fie „țipat“ popa îndată că nimic d'acum nu-l spală
De păcatul cel mai mare.

— Ba, ba z'o că nici botezul nu-mi trebuie să mi-l facă
Spunea și țiganul Chioru, — și de-o fi un ochi să-mi sacă!
La atâta supărare notarul răsese una bună,
Potolind lumea cu vorbe că sunt toate o minciună.
— Cum? Se poate?? O minciună?? D'astea nu s'au
[pomenit,

Io-te, Botu surd al naibii, că și el a auzit . . .
Cum se poate, nu se poate s'avem titor mincinos,
Ce e drept îi place gluma, dar asta n'ar fi omenos.
Și cât p'aici era să-l bată pe notar întregul sat
De nu s'ar plăși cu bâte să-l oprească de păcat.

— Oamenii buni, zise notarul, pe popă voi v'ați supărat
Pentru că în casa popii este un radio-apat!
Radio, oamenii buni de radio, voi încă n'ați auzit
Și pentru radio voi acuma tare ați păcătuit.

— Noi de „rade-o“ auzirăm, ce dar atâta poveste,
Să sfârșim odat' cu popa, să-i auzim numai de veste.
Și acum încă mai „rade-o“ de nu l-om rădea odat'
Și chiar de s'a 'ntoarce lumea, noi cu popa am gătat!

— Fiți cu minte, zise notarul, nu e vorba că se rade . . .
— Ce tot minți coane notare, îi răspunse înșepat
Un sătean mai rău de gură și la minte deslegat,
Popa să ne fie popă și cu noi să stea la sfat,
Dar nu cât e ziua să pue nemții l'adăpat.

Și aici, notarul iară: că nu e adăpătură.
— Ce a dracului să fie, că și noaptea-i tot zicală,
Haida ziua calea, vale,
Dar și noaptea . . .

— Auzi, badeo că e radio, muzică fără de bani,
Poți s'ascuți chiar toată ziua și nu-ți cere nici un ban.
Lămuri notarul lumea. — Hm, muzică și fără bani!
Se mirară toți sătenii și nimic, pe țigan să-l bată
Că-i înșală și ia plată:

— Alții n'strună de mult gratis și tu ne mai ceri și bani? !
Și hotărîră:
Popa ne rămăie popă, dar ne fie și țigan!

P. Puticiu.

Colindă.

Steaua spre răsărit strălucește,
Steaua împăratului se ivește;
Steaua cu raze mari luminează
Sfânta naștere adeverează,
Că s'a născut astăzi cel prea vecinic
Mesia Cristos cel prea puternic
Din fecioara Maria curată,
Astăzi este lumea bucurată.
Magii Steaua pe cer cum zăriră
Câte-și trei spre ea călătoriră,
Dela Stea precum se învățară
Lui Cristos cu daruri se închinară;
I-au dus aur, smirnă și tămâie,
Și le-a fost lor ca să se mângâie
A 'celor mare bucurie
Și aici la dumnea-voastră fie!

Acum mai zică și altul!

„Măi Țigane, mâncare-ai caș?“
— Cât de vrășmaș!
„Dar urdă?“
— Că de multă!
„Dar jintiță?“
— Zece țigăițe!
„Da cu oile te-ai duce, să le păzești?“
— Acum [mai zică și altul, că eu
am zis destule!

Poezie dela țară

Pela noi pela Crișana
Bade'o așa se joacă nana,
Se-o 'ntorci de nouă ori,
Iar în sări cu șezători
S'o săruți de atâtea ori.

Fă-mă doamne ce mă-i face
Fă-mă ce mândru ți-i place,
Fă-mă fir
De trandafir,
Sub fereastră lângă prag
C' atunci știu că i-oi fi drag
Fă-mă floare de ciceu
Să-mă poarte 'n sânul său.

Dorul meu mândră ș' al tău
Întâlnească-l Dumnezeu,
Vara 'n pădurea de fag
Să ne sărutăm cu drag.

Astai nana
Hoțomana,
De-ți fură privirile
Și sara gândirile.
Cine'o pus pe foc ulei
Și scânteii
În ochiu tei,
D' așa 'ntruna licăresc
Și mă fac de 'nebunesc.

Eu de dragul mândrei mele
Face m'ași casă 'n vâlcele
Și chilie pe vâlcea
Să-mi petrec numai cu ea.

Ochii tăi ca din povești
Regina frum'șeții ești,
Tu aprinzi în fiecare
Farmecul iubirii tale.

Te-ai dus lele-o dela mine
Mi-ai dus inima cu tine.

Zi măi Gârce, da se zici
C' acuma-i iarna p' aici,
D' apuci calea lupului
Te 'n călzești de frica lui.
Arad, 1930.

Ion Puca.

Acșițași abonamen-
tul la Românu!

Sentințe.

— „Dacă eram privighetoare, făceam
ceace face privighetoarea, dacă eram
albatros, făceam ceace face un albatros,
dar acum fiind ființă rațională se cu-
vine să caracterizez temperamentul fe-
meii moderne. Dacă unele dintre stim.
femeii se vor simți jignite n'au decât
să mă ierte, însă aceasta-i trebă mea
și azi fac aceasta.

1) Femeia și bunătatea.

Cea mai bună cloșcă e cea care zace
Însă cea mai bună femeie e cea care face.

2) Femeia și credința.

Căinele e credincios până la moarte,
Femeia modernă numai până la prima
[ocazie...

3) Femeia și viclenia.

Viclenia femeii e cu mult mai mare ca
a vulpii, iar cel care-i ghicește în in-
tregime viclenia va ajunge de viu în rai.

4) Femeia și sensibilitatea.

Femeia modernă nu-ți permite multe
[să-i vorbești,
Nici, chiar cu floarea nu-i permis ca
[s'o lovești.
D.Ar.

Dă-te după mine.

Doi puradei mergeau în vremea de
iarnă pe un drum. Unul era gol de
tot, iar celălalt era încins peste mij-
loc cu o ață de lână. Dintr'odată in-
cepe să sufle un vânt ca un șarpe, de-
pătrundea pân' la suflet pe bietii țig-
gani. Atunci cel încins cu ața se in-
toarce cătră celălalt și-i zice: „Dă-te
după mine, golule, că-i pieri ca un
blăstămat!“

Citiți și răspândiți
„Românul“

Unifatea Românilor sub raport religios bisericesc.

de Inv. Eftrem Ţigu.

Neamul românesc deşi stănd sub diferite stăpâniri şi divizat, prin hotare politice în tot cursul veacurilor trecute şi-a păstrat intactă unitatea bisericească, nu numai în privinţa credinţei, ci şi în ce priveşte ritul şi organizaţia a rămas în tot trecutul său secular o unitate nedespărţită. La început, structura statului Ungar întemeiat de Sf. Ştefan, îşi avea organizaţia de stat contopită în cea bisericească. Toată conducerea statului era în mâna nobilimei şi a clerului superior în frunte cu mitropolitii şi episcopii. Acest cler stă în fruntea armatei conducându-o în luptă cu duşmanii, iar în timp de pace guvernă ţara. Episcopul latin de Oradea, până sub domnia regelui Matia şi a păstrat şi folosit următoarea titulatură în diplomele prin care sancţiona privilegiile iobagilor de pe moşiile episcopatului: „Joanes din graţia lui Dzeu episcop latin de Oradea şi comite suprem al Bihariei“. Va să zică episcopul latin de Oradea prin însăşi demnitatea sa de episcop, era comitele suprem, şeful administrativ-politic al unui întreg ţinut, în cercul mai multor secole. Un altul era ministrul tezaurului, iar cei mai mulţi erau trimişi în misiuni diplomatice pe la Curţile Domnitorilor din ţările învecinate. Care putea fi situaţia Românilor, cari aparţineau bisericii de rit oriental, şi erau consideraţi schismatici? Prin însăşi structura socială a statului ungar, a cărei organizaţie politică era contopită în cea a bisericii catolice, poporul român era eschis dela o guvernare şi dela o viaţă comună cu cei cari guvernau statul după canoanele şi rânduiala bis. catolice. Românii formau stat în stat, îşi aveau organizaţia lor politică mai veche; Organizaţia Voevodatelor şi Chinezatelor, în baza căreia erau guvernaţi şi legiuiri. Cât timp Imperiul din Bizanţ (sec. XI-XIII) era un factor puternic şi ho-

tărător în concertul statelor din sud-ostul Europei şi puterea Patriarhiei din Constantinopol era în apogeul măririi sale. Regii maghiari arpadiani căutau legături cu Bizanţul, prin căsătorii ajunseră sub influenţa Imp. bizantin. Prin sec. XII-XIV. Coloman se căsătorise cu o princesă orientală Eufemia, de orig. rusă, Bela II luase în căsătorie pe Elena, fiica jupanului sârbesc Uroş, vasal al imp. bizantin, Stefan IV. era cumnatul imp. bizantin Em. Comnen, iar Bela III. ţinea pe o rudă a imp. Comnen, princesă Ana de Antiochia¹⁾.

Insăşi situaţia Românilor în aceste secole era favorabilă, atât sub raport politic cât şi sub raport bisericesc, dispunea de o organizaţie politică proprie şi de o clasă însemnată de nobili. Când regele Andrei III-lea (1290-1301) vine în Transilvania şi la anul 1291 Martie 11 ţine dietă la Alba-Iulia „Cum universi nobilibus Saxonibus Syculis et Olachis²⁾“, adică alături de nobilimea Saşilor şi Săcuilor se prezintă şi nobilimea română. În aceasta adunare s'a discutat sub prezidenţa reg. Andrei III. regularea organizaţiei de stat a Transilvaniei. Probabil că nobilii români nefiind de acord — în ce privea organizaţia de stat a Transilvaniei — cu nobilimea Saşilor şi Săcuilor, nu se mai prezintă la dieta ce se ţinu cu un an mai târziu, la 29 Iulie 1292 şi nici cu alte ocaziuni.

În ce priveşte partea religioasă-bis. Români, îşi aveau preoţimea sfinţită de Vladicii-egumeni, cari se aşezaseră prin schituri şi mănăstiri având misiunea de a le păstra şi pe mai departe credinţa în biserica lor strămoşască.

¹⁾ A. m. nem. tört. az árpád házi királyok alatt v. I. pag. 289, 308, 389, 415. Peuler

²⁾ Erdély ország tört. pag. 69-70 v. I. Silágyi. S. A. székeleyek ősei. Karácsonyi

(Va urma.)

Colindă.

1.

Iosif cu Maria intra
În sălaş pe-o noapte grea,
Naşterea s'apropia
Şi Maria se 'ngrijea,
Ajutor ceresc cerea
Ca uşor să nască vrea!

2.

Şi 'n pace a născut
Un prunc mândru şi plăcut,
Raze pe cap îi luceau,
Pe sălaş îl luminau,
Ş'apoi mama-l înfăşa
Şi 'n iesle-l aşeză!

3.

Iată, cel făr' de 'nceput
Şi 'n lume ne'ncăput.
Iată Isus Dumnezeu
Fiu trimes de tatăl său!
Impăratul cel ceresc
Intr'un sălaş pământesc
Şi ingerii s'au adunat
Şi măriri i-au cântat!

Pe unu ca peălălalt.

Un om se 'ntâlneşte cu un flăcău
din vestitul sat al Proştenilor şi-l întrebă;

„De unde eşti, voinice!“

— Dela noi,

„Şi cum te chiamă!“

— Ca pe tata.

„Da pe tată-tău?“

— Ca pe mine.

„Da pe amândoi cum vă chiamă?“

— Pe unu ca peălălalt.

Să-mi bage doisprezece.

Un Ţigan, ducându-se la o stână şi văzând pe baci şi pe păcurari mândcând dintr'o tigare cu bălmoş, zise:

„Eu n'aş mânca d'ahăla, să mă ţie doisprezece!“

Păcurarii, cum îl aud pun cu toţii mâna pe el, îl întind la pământ cu faţa în sus şi-i zic unuia dintre ei să-i bage cu sila bălmoş în gură.

Ţiganul mai întâiu îşi ţinu gura încleştată, de par'că i-ar fi dat otravă, dar după-ce gustă niţel bălmoş şi văzu că-i bun, strigă, cât ce putu: „Ţineţimă numai unul, şi să mi-l bage doisprezece!“

Sonet.

De gânduri greu şi de dureri ferbinte,
Îngrop pe-o clipă capu 'n iarbă grasă:
Să simt răcori ce sufletul apasă,
Ca 'n amintirea celor din morminte!..

Şi iarba aceasta, să o rup mă doare,
De par' c'aş rupe-o filă din Vlăhuţă,
Cu poezia lui, cea mai draguţă
Din amintirea-i despre-o visătoare..

Deci, iarba i viaţă... şi de-o rup
[fac rană!?

Îngân mai bine versuri plângătoare,
Din amintirea despre-o visătoare..

Şi dând din lacrimile mele hrană,
Să 'ngrop pe veci eu capu 'n iarbă
[grasă

Aş vrea, — trăind răcori ce sufletul
[apasă!..

Augustin Hotăran.

Hai, să râdem!

Cafeaua, ofiţerul şi ordonanţa

Un tânăr ofiţer avea de ordonanţă prost fără pereche. În fiecare dimineaţă când îi aducea cafeaua la etajul al doilea, vărsa jumătate din ea. Ia tot spus ofiţerul să aibă grijă. Poţi spune poţi tăcea, prostul tot prost rămâne. Într'o zi ofiţerul îi spuse că de mai varsă cafeaua, îl impuşcă.

A doua zi după aceasta, spre mirarea ofiţerului, ordonanţa nu varsase nici un strop de cafea. După ce beu cafeaua, ofiţerul întrebă:

— Cum se face că azi nu mi-ai varsat cafeaua?

— Trăiţi! Până ce am urcat scările am luat-o în gură, iar când am ajuns la uşă am varsat-o napoi, fu răspunsul.

Augustin Hotăran.

Dece nu mai vorbeşte madam Ionescu cu madam Vasilescu.

— Novelă. —

Eroinele noastre, o spunem dela început, nu au nimic comun cu cele două măicuţe, ale dlui Damian Stănoiu. Pe când măicuţele Natalia şi Vitalia, abia de ştiau ceti literile chirilice; eroinele noastre sunt intelectuale, — sau mai bine zis, intelectualizate, prin scara socială urcată de soţii lor.

Madam Ionescu, este soţia domnului George Ionescu, inspector şi şeful unui organizaţii politice, „la putere“; madam Vasilescu fiind şi ea dna avocat Nicolae Vasilescu, al cărei soţ a luat conducerea unei alte organizaţii politice, — înscrisă, nu peste multă vreme, „la putere“.

Ca bune colege, cum au fost în şcoale secundare, domnişoarele Frânculescu şi Mardare, s-au revăzut în anii trecuţi, în acelaş oraş ardelenesc, aşezat pe-o margine de apă, cu ştrand deschis între 1 Maiu şi 1 Sept. al fiecărui an. Cea dintâi, era acum soţia dlui inspector, cea de-a doua, a domnului avocat. Cum era şi natural, d. George Ionescu fiind răsădit în acel oraş, cu patru ani mai de timpuriu decât avocatul Vasilescu, madam Ionescu a primit pe fosta ei colegă, cu aere de băştinaşe:

— „Vai, dragă, ce bine-mi pare, că-ai venit şi tu în oraşul ăsta, unde începusem a mă plictisi de moarte! Singura distracţie o simt atunci când mă mai duc la vie...“

— „Aveţi şi vie!“, întreabă mirată madam Vasilescu.

— „De-atât de amar de vreme în politică, cred că nu-i prea mult!.. mai ales, că taticu e hotărît să rămână prin partea lucrului!“ — Taticu era poreclit d. inspector Ionescu, drept mângăere a graţiozităţilor cu care era dotat.

— „Eh!.. Am venit şi noi, dragă Lily... şi contăm pe sprijinul vostru — mai ales pe-al tău, cu o bună şi veche colegă“.

— „Marş, de-aici Jandarm!“ — Jandarm era un câine lup, de toată frumuseţea, şi nu s'a ştiut nici până azi, dece i se alesese tocmai numele ăsta! — „Vai dragă, ce spuneai adineuri!?”

Cântecul plugarului.

— în formă populară —

N'am de lucru. Şi mi-e dor,
Din pământ să fac ogor,
Plugu 'n brazdă să-l slobod,
Să fac glie pentru rod.

Şi pe 'ntinsul drum de ţară,
Am plecat din sat ast' vară
Şi mă 'ntorc acum pe frig
Şi n' aduc nici un câştig. . .

Domnii, bate-mi-ar sfântul
Mi-au făcut pârlog pământul:
Le-am dat tot, — azi n'am nici plug
Nici plāvani ca să-i injug.

Copilaşii mei, săracii,
N'or stă seara 'n calea vacii;
Nor mai fi pe lângă oi
Nici la plug pelângă boi. . .

N'am de lucru. Şi mi-e dor
Din pământ să fac ogor,
Plugu 'n brazdă să-l slobod,
Să fac glie pentru rod!

Augustin Hotăran.

Augustin Hotăran.

— „Ştii că Nicu, nu mai face de mult politică. În oraşul nostru meseria asta nu mai rentează... a rămas la avocatură şi tocmai ne gândiam la voi. Un mic sprijin, din parte-vă, cred că am dreptul că cer. Cine ştie ce timpuri, vom mai apuca!“

— „Vai, Zozo!... îmi pare rău că mă socoteşti prea ingrătă!.. Tăticu o să fie încântat de venirea voastră... ştii, el, săracu, ajută pe toată lumea şi întotdeauna, desinteresat!“

— „Ah, ce bine-mi pare, că o să ne reluăm vechile noastre discuţii... mai ales că oraşul vostru îmi pare minunat!“

— „Ai văzut ştrandul!?“

— „Ce-i ăla!?“

— „Vai, Zozo, să nu te mai recunosc!.. Tu copoiul şcoalei noastre, care ştiai totul, înainte de a se înfăptui!... Ştrandul, draga mea, după cât am priceput, ar însemna pe limba ăstora, plaje!“

— „Dar n-ăţi fi având aci şi mare!“

— „Mare ca Marea Neagră n-o fi, dar e o mare adunătoare de lume: bărbaţii cu femeile de-a valma!“

— „Nu mai spune!.. Vai ce ruşinos lucru!“

— „Da să nu crezi cine ştie ce!.. şi discuţia cucoanelor urmă până seara târziu, când fostele colege s'au despărţit cu patru pupături veritabile şi cu altele o mie, înscrise numai prin gesturi.“

Inspectorul Ionescu, mai fost odată la putere, tot în funcţiunea de azi, nu-şi agonisise pentru el, nici măcar cât i-ar fi necesitat costul unei operaţii la Viena; domnul George Ionescu suferind de palpaţii de inimă. Căderea dela putere, după prima guvernare, i-a înţezit palpaţii si puţinii săi partizani s-au temut să-i aducă la cunoştinţă, brusc, revenirea la putere, tot de teama unei sincope!. O descriere a înfăţişării sale, nu ar cere relatări prea întinse şi e destul să zic: un om, cu un tip absolut comun, gras şi mai mult indelat decât înalt, având o sin

gură particularitate: nasul!. Din cauza încovoării acestui nas, repatare în mică parca, a șirei spinării, un fost ministru opoziționist l'a acuzat în Parlament, că ar fi armean de origine!. Această acuzație absolut neîntemeiată, a avut darul să-i grupeze nouii partași în jur, așa că în preajma revenirii la putere organizația politică a cărei reprezentant era, avea faima celei mai puternice organizații, din Ardeal.

— Din această cauză, pentru fiecare nou înscris în organizație, domnul inspector George Ionescu, desena un post viabil, în viitoarea guvernare și cumse întâmplă în cazuri, când nevasta face și ea politică; multe din posturile deja acordate și înscrise în »notesul personal« al dlui inspector, erau promise de doamna Ionescu unor persoane cu totul streine intențiilor soțului său!. Toate lucrăturile astea au fost aflate de candidați, ajungând chiar la urechile unui gazetar, ne înscris în nici un fel de partid, dar care era veșnicul colaborator la toate ziarele guvernamentale locale. Gazetarul, secătura prin meseria aleasă de bunăvoie, mai era și o gură spartă!. Acesta, cunosător al lucrăturilor în dublu și chiar în triplu exemplar, — bietul inspector mai având și darul uitării, în plus un al doilea »notes«, pe care îl lua din grăseală drept cel intitulat »posturi cari trebuiesc date« — a împătrit și chiar încincit aceste combinații. De aici, dușmăni între membrii organizației și politica fiind boală molipsitoare, s-a resfrânt și asupra cucoanelor. Dar nu vă duceți cu gândul la titlul povestirii de față . . . nu!. . . madam Ionescu nu mai vorbește cu madam Vasilescu din alte motive, și parcă aveți dreptate: izvorul principal al vrajbei, cam tot de-aci se trage!.

Domnul inspector George Ionescu, pe lângă boala uitării o mai avea și pe aceea a ziaristicii, la care se putea îngloba și discursul. Se face și azi mult haz pe socoteala bietului om, de-o întâmplare, în legătură cu discursul și uitarea! Să v-o spunem și dstră.

În cuprinsul județului său se încuibase molima concubinajului și în călătoria sa s-a simțit obligat să pună stavilă molimei, asigurându-și tot odată și o platformă de mare popularitate. A ales deci o comună din județ, unde cazurile concubinajului erau mai numeroase; și într-o Duminică, cu mult soare, a organizat o cununie, în grup. A fost un tâmbălău, în adevăratul înțeles al cuvântului brodat cu însemnate cadouri, linguri-toare pupături de mâini, încoronate, către sfârșit . . . de un discurs!. L-a ținut nașul celor cununați, în virtutea ideii, de-a avea și ei un protegiitor. Li s'a vorbit, cu glas tare, cu gesturi mari, cu vorbe multe . . . și cu conținut puțin!. În câteva fraze a fost atinsă și problema concubinajului, bineînțeles după puterea cu care a fost pricepută de orator. Ziaristul era de față, secătura asculta și părea foarte atent de expunere. Faptul prezenței lui, la »Importantul eveniment« s'a putut verifica a treia zi, când ziarul local »Facerea Lumei« — foaia partidului — a publicat reportajul în chestiune, bineînțeles cu discursul nașului, »in extenso«. La cetirea discursului, în biroul său, domnul inspector a zâmbit, și fără măcar să-și facă cruce! Secătura îi puse în gură un discurs pe care domnul inspector nu-l rostise

niciodată și în care era vorba de religie, de legăturile legale, de taina șaptea și câte alte fraze, auzite în discuțiile cu popii!. Se vede însă că tot ce se cuprindea în acest discurs, făcut și nu născut, i-a plăcut mult domnul inspector Ionescu, căci deși uituc din fire, totuși l-a învățat de de-arost!. Da, l-a învățat pe de-arost, deoarece după alte trei săptămâni, — cu ocazia sfințirii unui local de școală a fost rostit, — de asta dată »in extenso« — și bietul popor, înțelegător întotdeauna, și-a dat cu priceperea, că așa trebuie să vorbească un politician: în pilde bisericești!. Concubinajul, era pentru el, trecerea pe lângă școală, iar când veni vorba de actul legal, socoti că e vorba de intrarea în școală!. Noroc că »gura spartă« era de față și în reportajul scris, domnul inspector a ținut un discurs, așa cum s-a putut pricepe »secătura«, că s-ar fi putut rosti în asemenea ocaziuni!.

Ei bine, tuturora le-a fost permis să facă haz, de întâmplarea asta, dar numai bune, camarade a soției domnului inspector, nu!. Dumneaii însă nu s'a gândit la urmări și afacerea asta, îmbogățită cu altele multe, cari au mai urmat, a dus la ruina unei prietenii altoite, pe băncile școlii!.

Relațiile între cele două prietene, devenau din zi în zi mai încordate, începându-se să se stabilească în discuțiile de fiecare zi, un oarecare ceremonial. »Tu Zozo«, »tu Lily«, »scupa și draga mea« formule scăpate din forma obișnuită, degeneraseră în: »dumneata Zozo«, »dumneata Lily«, »scumpo« fiind definitiv înlăturat, iar »draga mea« nu se auzea decât în frazele aceste! »Ai dreptate . . . dumneata, draga mea, totul este relativ, conform teoriei lui Darwin!« Madam Vasilescu, auzind numele noului autor al teoriei relativității, se sfii să strice buna dispoziție a prietenei, printr'o corijeare justificată, și se mulțumi să-i admire rochia, pe care poate o vedea a suta oară, pe prietina sa! A fost de-ajuns să plece din casă și tuturor cunoscutelor în drum, nu le-a vorbit decât de detronarea lui Einstein, în favoarea lui Darwin. Madam Ionescu a aflat chiar a doua zi, ce strada s'fise cu o zi în urmă și cu ocazia altei vizite a prietenei sale, inspectoreasa aduse pe tapet din nou chestia relativității, accentuând numele lui Darwin; vorbind tot odată de Einstein, pe care-l arăta ca autor al problemei degenerării. Din toată această impusătură, ambele cucoane începuseră a-și însuma cunoștințe fugitive, plasându-le de cele mai multe ori pe nimerite. Era cu alte cuvinte un câștig riceproc, relativ și atât . . . da, dar care venea să destrame ceva din cele afară de frumos.

Firul rupt de-atâtea ori, innodat însă tot mereu din ce în ce mai subred, s'a destrămat — pentru a nu se mai lega niciodată — după o zi de 10 Maiu, nenorocirea fiind tot un discurs al domnului inspector George Ionescu Dsa fusese însărcinat dela »Centru«, să vorbească poporului despre însemnătatea zilei și datele istorice, martore ale evenimentelor trecute, i-au fost descoperite de către un profesor de matematici; poate singurul intelectual, care nu abdicase dela părerea că domnul inspector Ionescu, este o rară ștolă politică. Ori, cum discursul îi fusese impus după un oarecare calapod, din cadrele căruia nu trebuiau să lipsească »Inalta Regentă« și »Re-

gele Mihaiu«, vorbitorul — neprevăzător de dezastru — după o singură repetiție de față fiind nutnai neprețuita-i soție, s-a culcat în seara zilei de 9 Maiu, sub vraja cuvintelor ei: »Să știi, taticule, că, discursul tău, o să facă un mare necaz secătorei de Zozo, și în special lui bărba-su! Zvonul, scos de ei și prietini lor, că taticu este un uituc, o să le fie împrăștiat de atâtea date pe carile le-ai găsit, numai tu știi cum!«.

Și, la aceste aduceri aminte, gându-i obosit, gata să-i fie furat de somn, îi zvăcnea în tâmpile, numere și fapte: 1895, unirea principatelor; 1688, venirea Regelui Ferdinand, 1877, urcarea pe tron a Regelui Carol; 1913, războiul nostru pentru Independență; 1916, unirea Ardealului cu patria mamă... 1 Decembrie 1819, nașterea Regentei și urcarea pe tron a Regelui Mihaiu!.

Cuvintele de Regentă și Regele Mihaiu, încadrate în rama anului 1819, mulțumi intratât gândul obosit al Domnului inspector, că împrăștiindu-se în trup ca un balsam binefăcător, i-a așternut în colțul buzelor un zâmbet; resfrânt până și pe fața icioanei, atârnată în perete, și luminată de-o flacără mai mult stinsă.

A doua zi, abia sculată din somn, madam Ionescu își aduse aminte de un vis!. Privi spre soțul său, care dormea sub mângăierea aceleiași zâmbet și crâmpieriuri din vis, începură a se contura aidoma! Domnul inspector să făcea că stă, în cămașe de noapte, sub o ghilotină, dintr'o piață publică. Pe cămașe avea țesute chenare roșii galbene și albastre, cari chenare, la un moment dat se prefăcuseră în cifre răsturnate!. Pe vârful nasului i se așeze un fluture, cu aripile descobise, pe care sta scris: »Ne chiamă Ardealul!«

Cuprinsă de-o presimțire tristă, madam Ionescu își deșteptă brusc soțul, care nu se știe de ce își duse instinctiv, mâna la nas!

»E târziu, taticule, școală și mai ceștețe încă odată anii aia că-s mulți ai dracului!«

Nici nu se făcusese ceasul 9 și odată cu intrarea soarelui într'un nor, care amenința cu ploae, domnei Ionescu îi fu anunțată vizita doamnei Vasilescu.

»Ah!, dușmanco, o să vezi tu azi surpriză!«, gândi madam Ionescu și își primi zâmbitoare prietena.

— »Bună dimineața! . . . te pomeniști că plouă!«

— »Bună dimineața! . . . asta ne-ar mai trebui . . . s-ar duce dracului surpriza!«

— »Care surpriză!?!«

— »Discursul lui taticu!«, și madam Ionescu începu să-i înșire o parte din discursul, care urma să fie rostit în față mulțimei de soțul său, având grije să nu rostească numărul anilor.

Madam Vasilescu, zâmbi la început cu o ironie ușoară, apoi se răsândi. Luându-și o figură serioasă, se hotări să asculte, noroc însă că madam Ionescu a întrerupt brusc a mai povesti.

Ce bine ar fi fost, dacă madam Ionescu ar fi continuat, și dacă prietina dumneaii și-ar fi întezit zâmbetul!. Ar fi fost un simplu duel de fraze, închis între patru pereți și poate, madam Ionescu, adusă la realitate de memoria nenorocită a soțului său, l-ar fi împedicat a fi intitulat în analele unui ținut întreg, istoricul caraghios!

În piața, frumos îmbodobită cu verdeț și steaguri, aproape imediat ce

și-a început discursul de anul inspector George Ionescu, s'a stărnit un râs, împletit cu atât soare, că și făcea impresia că răd până și instrumentele metalice ale muzicii militare, așezate la picioarele muzicanților, cari fiind cehi de origine, era singurii cari nu pricepeau, deci într-un moment atât de solemn, râsul făcea să tremure, până și limba clopotului din turla Catedralei, din piața frumos împodobită cu verdeț și steaguri!

— Domnia Regelui Ferdinand, fusese înlocuită cu aceea a lui »Cuza Vodă, iar Regele Mihaiu, fusese numit înfăptuitorul înturor operelor naționale ale Regelui Carol I.! Inalta Regentă, nu lipsise dela nici unul din evenimentele istorice, și veghea de 2000 de ani, la »desrobirea Ardealului! . . .

Visul doamnei Ionescu se realizase întocmai și cu față crispată de ghiloo tinarea istoriei, dumneaii nu vedea decât un singur râs: pe acela al prietenei sale, madam Vasilescu!.

Cu ocazia recepției, istoria a fost din nou ghilotinată și cum presa românească nu fusese invitată la această festivitate, restul țării nu a avut ocazia să afle, că dintre eroii lui Caragiale, mai viețuia anul!.

Madam Vasilescu, în după amiaza zilei de 10 Maiu, a fost în vizită. S-a dus la madam Alexandrescu, soția politicianului și ziaristului Constantin Alexandrescu, una din bunele prietene ale doamnei inspector Ionescu. În timpul vizitei, de față fiind mai multe cucoane printre cari și o profesoară de istorie, madam Vasilescu a adus vorba de discursul inspectorului. A fost hazlie, și a avut un deosebit succes, afirmația. că, inspectorul Ionescu ar fi spus că Regentă a fost aceea care a uneltit ca Decebal să poată învinge pe Traian!. Râsul întezindu-se, mai mult ca un argument, că expunerea era pricepută, i s-a mai pus în gura inspectorului și faptul că ar fi confundat pe Regele Mihaiu, cu Mihaiu Viteazu și că actualul mare Voevod, încoronându-se la Alba Iulia, au unit pentru întâia oară Ardealul cu Basarabia! Madam Vasilescu, observând că toate exagerările sale, nu aduc nici cea mai slabă urmă de zâmbet, pe fața doamnei Alexandrescu, având o presimțire, a schimbat firul discuției.

— »S-a inourat iar . . . dacă plouă n-o să avem retragere cu torțe!«

— »Biata Lily!« șopti mai mult gazda și dădu a înțelege mosafirilor, că ar avea nevoie de liniște. Cononele începură a-și totura figurile, cu șomoiage de culori diferite pe cari le aveau îmbibate cu pudre miroșitoare și impurpurându-și buzele, din conținuturi aurite și argintate, își făcură loc către eșire. Madam Vasilescu avu senzația că tavanul camerei a început să se iase în jos, și simțind parcă aerul presat cum îi năvălește greoiu prin nări, ieși cea dintâi. Ajunsă în stradă, melodia unui vals, de demult, îi pipăi plăcut timpanul. Cânta muzica militară, undeva, și închizând o clipă ochii, vru să-și aducă aminte, de ce această melodie îi aducea aminte de ceva! . . . și nu știa de ce!.

A găsit: i-o cântase la pian, pentru întâia dată, fosta ei colegă de școală, domnișoara Lily Frânculescu, și după cântarea ei, s'au strâns amândouă în brațe și-au plâns!.

Buletinul Agricol

al Camerei de Agricultură a Județului Arad

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu	Lei	310—320.—	per 100. kgr.
Orz	„	280—300.—	„ „ „
Ovăș	„	260—280.—	„ „ „
Porumb	„	220—230.—	„ „ „

Prețul vitelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Părechea de cai	Lei	10.—15.000.—
„ „ boi	„	15.—20.000.—
„ „ porci	„	2.—4.000.—
Una vacă	„	6.—9.000.—

Verificarea anului 1929 de gestiune a Camerei de Agricultură.

Cu data de 4. 5. 6. 7. și 8. a lunii Noiembrie 1930. am fost cercetați de către organele de control a Uniunii în persoana D-lui Dr. C. Dițescu Inspector General, cu care ocaziune ni s'a făcut verificarea atât a activității cât și a cărților noastre de pe anul 1929.

Pentru a vă putea orienta pe deplin asupra părerilor ce Uniunea are față de programul nostru de muncă depus, față de birou, și față de personalul Camerei etc. Vă comunicăm mai jos pe întregime procesul verbal dresat de Dl. Inspector cu acea ocaziune.

Proces verbal.

Astăzi 8. Noiembrie 1930.

Noi, Dr. Cosnt. Dițescu Inspector la Uniunea Camerelor de Agricultură, am executat la Camera Agricolă a jud. Arad în zilele de 5. și 6. Noiembrie a. c. controlul activității desfășurate în județ.

Au fost însoțit în acest drum de D-nii: N. Popescu Directorul Camerei Agricole și Gh. Martha Medic veterinar primar al județului.

Agricultorii acestui județ își au în dreptată activitatea lor, după importanța economică în direcția: agricolă, zootehnică, pomicolă și viticolă.

Din suprafața, totală de 633.560 Ha o proporție de 25%, o formează pădurile. Partea de vest a județului se prezintă cu agricultura cea mai dezvoltată. Constatările noastre sunt următoarele.

—o—

I. Agricultură.

După calitatea terenului folosit în agricultură, județul Arad, a fost împărțit de Cameră în trei regiuni: una de export, a doua care asigură consumul intern în județ cu un mic surplus pentru export, și a treia înzestrată cu terenuri slabe a căror producție nu acoperă nici nevoile populației locale.

Criteriul după care s'a condus Camera Agricolă în aceasta împărțire agricolă a județului, se datorește observațiilor culese cu ocazia stabilirii hărții geologice și economice a județului.

Ca urmare a acestei hărți, Camera Agricolă și-a fixat activitatea agricolă specifică fiecărei regiuni în parte.

Pentru o bună condiționare a semânței, Camera agricolă pe contul ei a procurat două selectoare model Petcus și Krafft care le-a repartizat astfel: curățitorul model Petcus l-a așezat în comuna Curfici, iar curățitorul Krafft, l-a fixat pe o platformă, cu scopul să l transporte cu ușurință în județ, ca astfel populația rurală pe lângă condiționarea semințelor să cunoască de aproape un astfel de aparat.

Proprietarii din județ au și ei un număr de 16. curățitoare. De asemenea s'au format 44. stațiuni de curățire în comune, cu triere puse la dispoziția locuitorilor de Camera Agricolă.

Din anul 1927 Camera se ocupă intensiv cu câmpurile ei de experiență și demonstrative, cu studierea soiurilor de grâu selecționat, pentru a constata varietățile cele mai potrivite acestui județ, care experiențe se fac atât din punct de vedere agricol, al morarilor și brutarilor.

Pe baza rezultatelor obținute, Camera urmărește ca în timp de 3—4. ani să standardizeze la plugari în mod natural grânele pe regiuni. În acelaș

timp s-au făcut experiențe atât cu porumb cât și cu ovăș.

Paralel cu aceste s'au făcut experiențe cu îngrășăminte chimice pentru a constata necesitățile pământului.

La apariția în culturi a boalelor criptogamice și a diferiților paraziți, asemenea a luat din timp măsuri de combatere, prin distribuirea de substanțe și comunicări de instrucțiuni populației. De asemenea la ivirea omidei rușești în culturile de sfeclă de zahăr și furageră, s'au distribuit preparate arsenice și clorură de bariu, constatându-se că ultimul a dat rezultate foarte bune.

Este locul să arătăm, că la distribuirea de mașini de semănat, Camera Agricolă a avut în vedere în primul rând regiunile de deal, care erau lipsite de aceste unelte, dând din depozitul ei un număr de 258. mașini cu 50% reducere.

Tot așa s'au distribuit cu reducere de 20% din costul de fabricațiune pluguri Eberhardt.

Intrucât calitatea pășunelor din acest județ este inferioară, Camera a înființat în diferite puncte 40. câmpuri de studii cu 36. feluri de ierburi, casă se constată soiurile de ierburi cele mai potrivite.

În legătură cu experiențele de mai sus s'a înființat la Ferma Semlac un câmp de înmulțire cu cinci soiuri de ierburi.

Cu semințe de ierbă aduse din Germania s'au înființat 220. jugh. pășuni artificiale.

Incerările cu iarbă de Sudan au dat rezultate satisfăcătoare și țărani din plasa Chișineu arată un deosebit interes pentru introducerea acestei plante.

Pentru combaterea cuscutei, Camera a distribuit semânță de lucernă și tri-

foi roșu decuscută în cantitate de 271 mm. asemenea sfeclă furageră 34. mm. mazărice 500.

Asemenea au fost distribuite: grâu selecționat 11.900. mm. ovăș selecționat 1037 mm. orz selecționat 3238 mm. porumb selecționat 2140 mm. cartofi de semânță 478. mm. grâu selecționat de primăvară 74. mm. semânță de ierburi 9. mm. semânță de mac 0.40 mm. semânță de dovleac 0.60 mm. semânță de fasole Soya 1. mm. semânță de mhor 1. mm. semânță de miei 0.80. mm.

La îmbunătățirea pășunelor pe cale mecanică, asemenea a pus gratuit la dispozițiunea comunelor grăpi de țelină și scarificatori.

Cu privire la pomicultură Camera a avut în vedere:

a.) Răspândirea cunoștinței altoitului, prin ținerea a 4. cursuri practice cu sătenii, cu reînființarea în 30. comuni de pepiniere, la care Camera a pus gratuit la dispozițiune pueții.

b.) Pentru combatere a păduchelui țestos, înlăturarea mușchiilor și nimicirea insectelor vătămătoare s-au făcut demonstrații în timpul iernei și primăverii cu diferite preparate puse gratuit de Cameră la dispozițiunea populației.

La apariția cotarilor și fluturului alb, s-au luat măsuri urgente pentru combaterea lor cu stropitoarele. — În acelaș timp s-au împărțit în județ instrucțiuni tipărite.

c.) Avându-se în vedere că livezile de pomi trebuiesc imobilate în vederea exportului cu introducerea sorturilor de fructe căutate pe piața străină, Camera a făcut eforturile necesare, să procure din comerț pomi altoiți care

să-i distribue la săteni cu preț redus

Numărul pomilor cumpărați și vânduți se ridică la cifra de 12.058 iar pueții pentru altoit la 29.200. Intrucât mijloacele financiare ale Camerei nu permiteau angajarea unei cantități mai mari de pomi, și-a înființat pepinieria ei, din care a distribuit până în prezent 12.000 pomi fructiferi și 62.000 pueți.

Pepinierea Camerei pelângă producerea de pomi roditori livezilor dela sate, produce în acelaș timp și pomi pentru plantarea șoselelor.

În ceiace privește viticultura, situația în județul Arad este cu totul specială, întrucât producerea altoilor se face pe o scară întinsă chiar de populațiunea română, așa că pentru Cameră nu este vre-un iuteres să acționeze în direcțiunea aceasta. Singurele intervenții ale Camerei în această direcțiune sunt:

a.) Înlăturarea în aprovizionarea cu materiale ca: sulfat de curpru, rafia etc.

b.) O bună manipulare a vinurilor cu organizarea de pivniți model. În privința aceasta Camera Agricolă are o obligație, ca pivnița dela Miniș, care în momentul de față este proprietatea Ministerului de Domenii, să obțină punerea ei în plină funcțiune, fie de către Minister direct sau de însuși Cameră, pentru că astfel să se asigure cu deosebită ușurință pentru vinuri.

Camera Agricolă care este îndrumătoarea și protectoarea viticulturilor din acest județ, este cea mai interesată ca pivnițele din Miniș, să fie puse în funcțiune pe baza intereselor viticultorilor.

Am găsit la arhivă că s-au făcut intervenții de Cameră la Minister în privința aceasta însă fără rezultat.

II. Zootehnia.

Croșterea vitelor formează un capitol de seamă în exploatarea agricole din acest județ. — Animalele cele mai apreciate sunt: vaca, calul și porcul.

În ceiace privește rasa bovină, în acest județ se observă că nu e o uniformitate de rasă. Intrucât Simonthalul se găsește răspândit în partea pur agricolă, rasa Podolică în partea numită luncă, iar Pinzgaul în plasa Halmagiu. Rezultă că activitatea zootehnică a Camerei Agricole, trebuie să îmbrățișeze toate aceste rase.

La fel și cu calul, care în regiunea agricolă este reprezentat prin Nonius Mare și Mijlociu, iar în unele regiuni se crește și sânge rece. — În restul județului se găsesc produși jumătate sânge Englez și Lipițan și la munte calul mocănesc. — Se remarcă că în ceiace privește materialul reproducător Nonius, se urmărește de Cameră continuarea aceluiaș plan aplicat de unguri.

Creșterea porcului este foarte răspândită, sătenii, preferind rasa Mangalița, iar în unele regiuni în special plasa Aradul Nou s-a introdus Iork și Berk. — Cu privire la oi rasa cea mai

răspândită este Rața, și la unele economii mari se găsesc turme de oi Merinos.

În drumul nostru în județ am vizitat; proprietatea Purgly din comuna Șofronia, grajdurile comunale din Curtici, Radna, Ferma Odvoș, Soimoș, Guttembrun, Tranau. Schöndorf și Ferma Takacsy unde am constatat următoarele:

a.) **La proprietatea Purgly.** Camera Agricolă a acordat o subvenție să importeze un taur Simenthal, cu obligația ca produșii tauri să-i prezinte Comisiei Camerei, de unde să aleagă exemplarele cele mai bune pentru distribuire la comune.

Printre produșii prezentați se găsesc exemplare bune însă este nevoie de o atenție mai apropiată de alimentație.

Partea cea mai importantă din această fermă o formează crescătoria de porci, unde am constatat rezultate bune din punct de vedere al rentabilității din încrucișarea porcului Mangalița cu Edelschwein obținându-se produși F. I, care au câștigat dela Edelschwein precocitatea și se pot vinde la opt luni cu preț bun pentru fabricarea „Bacon“

Da urma

Dela Primăria comunei Seleuş
Nr. 1346/1930.

Publicaţiune.

Primăria comunei Seleuş în ziua de 30 Decembrie 1930 ora 10 a.m. în localul Primăriei şi în conformitate cu art. 88 şi următorii din Legea asupra contabilităţii publice, se va ţine licitaţie publică orală cu termen scurt pentru darea în întreprindere a cărăuşiei comunale pe anul 1931-licitaţie care nu s'a putut ţine în ziua de 16 Decembrie 1930.

Amatorii înainte de începerea licitaţiei vor depune o garanţă de 5%.
Seleuş, 16 Decembrie 1930.

Primăria

Vizitaţi

**Expoziţia pictorului
Minişan
în palatul cultural.**

ROMÂNIA.

Divizia I Cavalerie

Serviciul de Stat Major

No. 24889/1930

Biroul I.

Căpitanul Popovici T. Nicolae aflat în serviciul Comandamentului Diviziei de Cavalerie, face parte din Vânătorii de munte, este căsătorit şi locuieşte în strada Şincaj Nr. 18 (fost înainte la Comenduirea Pieţei Arad).

Căpitanul Popovici I. Aurel aflat în serviciul Comandamentului Diviziei de cavalerie, face parte din cavalerie, este necăsătorit şi locuieşte în strada Consistorului Nr. 17.

D. O.

Şef de Stat Major
Maior, Merişan

Primăria comunei Semlac
No. 2738-1930

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă publică că în ziua de 15 Ianuarie 1931, se vor ţine la Primăria acestei comuni următoarele licitaţiuni:

1. — la ora 8 am. Pentru compactarea registrelor, legilor, furnizarea hârtiei, imprimatelor şi rechizitelor necesare.

2. — Ora 8'30 a. m. Confectionarea echipamentului şi îmbrăcămintei necesare poliţiştilor şi servitorilor.

3. — Ora 9 a. m. Furnizarea mobilierului necesar şi repararea lui.

4. — Ora 9'30 a. m. arândarea dreptului de vama a târgurilor de ţara şi săptămânale.

5. — Ora 10 a. m. pentru cumpărarea porumbului, ovăşului tărăţalor şi urlăului necesar pentru întreţinerea cailor comunali şi a animalelor de prăsilă ale comunei.

6. — 10'30 a. m. pentru cumpărarea unei pompe de incendiu şi 2 vase de fier pentru apă.

7. — Ora 11 a. m. Reparaţia trăsurilor, căruţelor, harnaşamentului, rechizitelor de pompierit şi potcovirea cailor comunali.

8. — 11'30 a. m. Reparaţiunile mărunte ce se vor ivi din caz în caz la edificiile, grajdurile, fântănele, abator şi poduri comunale.

9. — Ora 12 a. m. Arendarea pământurilor comunale din Nimăşel şi cutina, arendarea Lotului obţinut ca lot zootehnic şi a'nuelelor din ieruga.

10. — Ora 3 p. m. Furnizarea alor 150 metri lemne de foc pe seama primăriei.

11. — Ora 3'30 p. m. Pentru cărăuşia nisipului pe drumurile comunale.

12. Ora 4 p. m. Pentru vinderea a 2 cai şi cumpărarea a 2 cai necesari frosponului.

13. — Ora 4'15 Cumpărarea a 5 veri de reproducţie.

14. — Ora 4'30 Tăierea ierbii din Talamide, cureştişte şi trifoiul din Nimăşel.

15. — Ora 4'45 Refacerea cărţilor funduare.

16. — Ora 5 p. m. Construirea unui pod.

Licitatiunile se vor ţine în conformitate cu dispoziţiunile legii contabilităţii publice.

Caietul de sarcini se poate vedea între orele oficioase la Primăria comunei Semlac.

În caz de careva licitaţia va rămâne fără rezultat, se va ţine o a doua licitaţie în ziua de 31 Ianuarie 1931 la ora fixată în prezenta licitaţiune.

Primăria.

Casă nouă de vânzare.

În Cal a Aurel Vlaicu (Pecskai ut) No 104-106 zidită pe un intravilan de 318 stângini, □ 10 ani scutită de dare actualmente restaurantul „Melul Alb”, situată colţ de stradă în cel mai frecventat loc în imediat apropiere de Oborul de cereale ce se va deschide încurând, clădirea constă din un local 12x15 metri plus locuinţă şi dependinţe, potrivită pentru ori ce prăvălie ori atelier, cu puţină transformare devine în locuinţă modernă.

Din mână liberă de vânzare ori închiriere, cu preţ foarte redus.

Amatorii să se interese la proprietar în Arad-gai str. General Doda 2

Achitaţi abonamentul la Românul.

Programul Cinem Crăciun.

Joi 25, Dece

Central: »Wien, du Stadt
şul cântecelor)
şi Siegfried Arno.

Select: »Doamnă, fi bun.

Elite: »Un regat pentru

Grădişte: »Goana după b.
Dineri 26, De

Central: »Wien, du Stad
şul cântecelor)
şi Siegfried Arno.

Select: »Nanette« comed

Elite: »Doamnă, fi bu

Grădişte; »Un regat pentr

Reprezentăţia în Dumineci şi în Re
zilele de sărbătoare se începe
la; 5½, 6, 8½, şi 9.

INSTITUT DE ARTE GRAFICE

G. IENCI

ARAD, BULEV. REGINA MARIA No. 12.

Fiind asortată cu cele mai bogat material
pentru lucrări de artă tipografică şi fiind instalată cu masinile cele mai moderne, execută

TOT FELUL DE TIPĂRITURI

ca circulare, memorande, menuuri, vignete, plicuri şi hârtie de scrisori cu firmă, placcate, anunţuri funebre, programe, cărţi de vizită, bilete de logodnă şi de cununie, invitaţi la petreceri, note muzicale, precum şi tipărituri pentru bănci, ca: liste de escompt, obligaţiuni, registre, etc. :-: Opuri şi broşurii, bilanţuri, foi periodice, reviste, preţ-curenturi, etc. etc. în stilul cel mai artistic şi pe lângă preţurile cele mai convenabile. Lucrări în culori.

Vreţi să scăpaţi radical de guta şi REUMATISM?

Reumatismul e o boală teribilă, mult răspândită ce îşi caută victimele în colibă ca şi în palat. Numeroase sunt formele în care se prezintă boala şi de multe ori unele boli indicate cu nume cu totul diferite nu sunt decât.

REUMATISM

Simţi când dureri în membre şi incheeturi, şi când umpflături, mâini şi picioare schilodite, simţi palpitări, dureri articulare în diferite părţi ale corpului ba şi slăbirea ochilor este adesea consecinţa reumatismului şi gutei. Cât de felurite sunt toate remediile, medicamentele, mixturile, alifiile etc. posibile şi imposibile, ce se oferă omenirii suferinde. Cele mai multe din aceste remedii nu pot vindeca şi aduc cel mult o scurtă ameliorare. Ceea ce vă recomandăm noi, e o nevătmătoare cură de apă minerală care a şi

folosit multor suferinzi!

Cura noastră e excelentă şi are efecte grabnice spre a dobândi noi adepţi am hotărât

să trimitem cu totul gratuit,

oricui ne va scrie, broşura noastră interesantă şi foarte instructivă. Cine e deci chinuit de dureri, cine vrea să scape repede, radical şi fără pericol de suferinţele sale, să ne scrie chiar azi:

Postsammelstelle August Mürzke, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstrasse 5. Abt. 79

